

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

✓ Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24.—
pol leta 12.—
četrt leta 6.—
na mesec 2.—

v upravnishvu prejeman:

celo leto K 22.—
pol leta 11.—
četrt leta 5.50
na mesec 1.90

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Vredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v prtilju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne in praznične.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto K 25.—
pol leta 13.—
četrt leta 6.50
na mesec 2.30

za Nemčijo:

celo leto K 30.—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35.—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo). Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Kaj sedaj?

Dunaj, 23. aprila.

Kljub vsem sklepom velesil, diplomatskim in vojaškim grožnjam, kljub blokadi mednarodnega brodovja, zapuščenosti od svojih zaveznikov, ki so se z ozirom na prevladno lastno politično interese teško, toda vendar odločili priznati Skader Albaniji — je zavzela črnogorska armada trdovratno skadrsko trdnjavo.

Na zidovih Skadergrada plapolajo jugoslovanske trobojnice in oduševljena množica jubila nele na Cetinju, tudi v Beogradu in ostalih prestolnicah nad prekrasnim uspehom.

Kralj Nikola bo po dolgih mesecih zopet mirno spal. Izpolnil je narodu dano častno besedo, da bo za vsako ceno osvojil Skader, rešil je prestiž črnogorske armade, ki je ovenčala svojo staro slavo z novimi lovori, z enostavil pa je tudi politično situacijo.

Kralj Nikola ve ravnotako dobro, kakor to vemo vsi drugi, da proti njemu naperjena akcija evropskih velesil nikakor ni bila odkritost. Več kakor 14 dni je blokiral mednarodno brodovje črnogorsko obal, na evropskih oklopnih se nahajajo tisoči izbornih vojakov, admirali so bili natančno informirani, kako se počasi, a sigurno bliža padec trdnjave, katero ohraniti so bili poklicani — toda ničesar se ni zgodilo. Blokadi so se črnogorci smejali in morda so dobro vedeli, da do ostrejših sredstev ne pride, da se ne bo zgodilo to, kar so dan na dan grozila dunajska poročila. Tragikomedijske evropske blokade je dosegla danes svoj vrhunec: v trenutku, ko so v jutranjem vetru plapolale na skadrskih utrdbah že črnogorske zastave, je razširil poveljnik mednarodnega brodovja blokado do Drača . . .

Padec Skačra in razširjenje blokade pa pomenjata v albanski igri peripetijo. Vsa nejasnost zadnjih tednov se mora izgubiti pred odprtim in jasnim vprašanjem: Kaj sedaj?

Vprašanje velja tako kralju, kakor evropskim kabinetom. Ali se bo Črna gora sedaj, ko je zadostila svojim neodoljivi želji, ter izvršila to, kar je ves narod zahteval za vsako ceno, zadovoljila z velikim moralič-

nim uspehom, ter sedaj pristala na zahteve velesil, ali pa se hoče zanašati na neednost velesil ter proti njihovemu sklepu nastopiti s pravom beati possidentis?

Vse je odvisno od tega, kako presoja kralj Nikola solidarnost evropskih kabinetov. Sedaj, ko so zbežale moreče skrbi, ki so izvirale iz možnosti, da se vrne črnogorska vojska nezmagovita domov, bo črnogorski kralj nedvomno zopet stari izkušeni, hladno računajoči politik in diplomat. Vedel bo, da mu proti združeni volji vseh velesil ni moči Skadra obdržati in storil bo vse, da zamenja dobljeno trdnjavo za državi in narodu čim najbolj koristne kompenzacijske objekte, izročil bo Skader s slovesnim protestom, da se iztrga iure belli osvojena trdnjava črnogorskemu narodu, katerega titulus possessionis glede Skadra ostane slovesno podpečaten za vse čase. Črna gora bo velesilam pokazala, da si mesta ni dala izsiliti od cele Evrope, ker ni hotela trpeti očitka, da prodaja kri svojih junakov. Za njo so sedaj merodajni le še politični razlogi in tem lažje bo resignirala, čim važnejše politične argumente ji bo mogla navesti Evropa.

Toda Črna gora bo pripravljena, se ukloniti ter prostovoljno predati Skader le, ako bo spoznala, da to zahteva cela Evropa. Na podlagi dosežanih izkušenj pa to spoznanje ni baš lahko. Poročila iz Peterburga pravijo, da je vest o padcu Skadra navdušila zopet najširše kroge za črnogorski Skader ter vzbudila novo živahno gibanje za preobrat ruske politike, angleško javno mnenje odkrito simpatizira z vztrajnimi zmagovalci v Italiji so se vršile manifestacije, Francija je kakor vedno, pripravljena podpirati v tem vprašanju petrburške prijatelje, Nemčija se za albanski Skader ni nikdar ogrevala. Že danes, ko se ni mogoče kontrolirati političnega vtiska, ki ga je znaga črnogorskega orožja izzvala, se dajo konstatirati razlike med tripelententom in trozvezo in negotovost, kaj bodo počele velesile sedaj, obvladuje politične kroge. Dunajska oficijozna poročila zatrjujejo, da bodo velesile brezdomno ostale svojemu sklepu zveste, toda kako malo zavestno je to zatrjevanje, kaže takoj

drugi stavek oficijoznih referatov, ki poudarja, da bo Avstrija uveljavila londonski sklep evropskih velekanetov, če treba tudi na lastno pest.

Naša diplomacija kaže v tem oziru naravnost bojovito odločnost. Bo li ostala sama? Se bo li skadrsko vprašanje zopet razvilo v evropsko vprašanje? Odgovor ne more dolgo izostati. Cincanje evropskih diplomatov je pri kraju.

Vojna na Balkanu.

Skader je padel.

Eden najvažnejših trenutkov cele, z zlatimi črkami zapisane zgodovine balkanske vojne je bil, ko je padel Skader, trdnjava, ki se je tako uspešno branila stoletja in stoletja proti raznim svojim sovragom. Ilire, Albance, Srbe, proste in zaslužene, Benečane in Ozmance in videl Skader v svojih zidovih kot gospodarje, sedaj je gospodar Črnogorec, — Srb po krvi, — zgodovinski njegov gospodar, ki ga priklepajo na Skader spomini iz davnih dni nazaj do kralja Dušana. Črnogorski Skader, ali pa bo ostal črnogorski? To vprašanje si siavi danes vsa Evropa, — ves svet. Se pred tednom so zlasti vsi nemški listi vpili, da Črnogorci ne smejo Skadra zasedati. In danes je ono, proti čemer so se najbolj protivili, izvršena stvar. Akcija velesil z blokado mednarodnega brodovja se je, kakor priznavajo nemški listi, med njimi tudi graška »Tagespost«, popolnoma ponesrečila. Značilna so tozadevna izvajanja ravno navedene »Tagespost«, ki piše dobesedno:

»Akcija velesil se je popolnoma ponesrečila. Albanija je zasedena od Srbov, njeno bodoče glavno mesto od Črnogorcev. — Izkrcaje mednarodnega oddelka vojakov v črnogorskih pristaniščih, ki bi bilo mogoče doseči že pred 8. do 14. dnevi popoln uspeh in osvoboditi Skader, bi bilo danes popolnoma brezuspešno. Zaradi par tisoč mornarjev, ki bi jih postavili na suho, ne bo storil kralj Nikola niti koraka iz Skadra. Kdo tedaj ga bo prisilil, da bi se uklonil željam velesil? — Teško si je misliti večji neuspeh; sedaj stopi v ospredje tudi vprašanje, kako stališče bo zavzela Rusija. Če se car ne strinja

z nasilnimi sredstvi proti Črni gori, potem ne preostane trozvezi, zlasti pa Avstro-Ogrski, nič drugega, kakor da ali odneha in se odreče Skadru, s tem pa tudi celi Albaniji, ali pa da se spusti v vojno z Rusijo. — Vse žrtve, ki smo jih do sedaj prinesli in ki presegajo samo za našo državo eno milijardo, so bile zaman in vse to samo zaradi politike, o kateri se ne ve, ali je bila slabotna, ali neumna, ali oboje skupaj. Tolažba, da so se velesile z monarhijo vred blamirale, je zelo slaba; blamaža Avstro-Ogrske stane milijone in milijone . . .

In v drugem članku piše ista »Tagespost« pod značilnim naslovom: »Im Schlamassel« doslovno:

»Danes bo jahal kralj Nikola s svojimi princji na ponosno osedlanih konjih skozi skadrska vrata v bodoče glavno mesto Albanije in si bo dal izražati od prebivalstva kot znagovalcu in gospodarju udanost. — Zvonovi pod evropsko zaščito razstreljenih katedral in cerkva ga bodo pozdravili in s Taraboša bodo gromeli pozdravi srbskih in črnogorskih baterij. Morda najdejo ti pozdravni streli celo odmev pri ladjah mednarodnega brodovja, ki bo razobesilo, da bolj proslavi dogodek, zastave in bo dalo streljati s topovi. Ta misel nikakor ni tako neumna, kakor je videti na prvi pogled; potem bi se dalo morda vzdržati mnenje, da se zavzete Skadra vendar ni zgodilo tako popolnoma proti volji Evrope in vseh velesil. Še bolj ostro bi bilo mogoče širiti verzijo, da gre samo za to, da se izpolni slavohlepnost kralja Nikole s tem, da je zavzel Skader, da potem dobi Evropa od visokodušnega zmagovalca Skader kot glavno mesto za Albanijo. Kralj Nikola — kako obdaruje Evropo s Skadrom, — prizor za bogove! Toda niti tega bornega zadoščenja ne bo dobila Evropa. Kralj Nikola sedaj niti ne misli na to, da bi jutri že zopet zapustil Skader, v kateri bo danes šele korakal. Nasprotno se bo tam udomačil, kakor so to storili Srbi v Draču in Sv. Ivanu in Grki v Valoni. Najprej se mora skleniti mir s Turčijo — tako bo izjavljali kralj Nikola — ker Skadra nismo vzeli Evropi, marveč Turkom, vsled tega ima Črna gora pravico zmagovalca in posestnika. Evropa in velesile se-

daj nimajo tam ničesar govoriti. Svoje skupno brodovje Evropa še lahko naprej pusti, da se prepeljava med Barom in Ulčinom in da izmenjava velevažne brzovjave, to bo kralja Nikolo prav malo nadlegovalo. V miru bodo zdaj želi sadove svoje zmage in se zabavali pri čitanju oficijoznih in oficijalnih listov, ki s patosom kriče, da mora Črna gora zopet zapustiti Skader, ker je za to prevzela cela Evropa jamstvo. Ljubi bog! Zakaj ni prevzela Evropa te tedne že jamstva? Glasom teh jamstev bi sploh ne bilo vojne in v zadevi Skadra ne zavzetja. Tako pa se je zgodilo od začetka balkanske vojne do včerajšnjega padca Skadra vedno ravno nasprotno, za kar se je Evropa, za kar so se velesile zavezale. Na to jamstvo zadnja zakonita banka ne da niti knofa. Kljub temu — ostanemo pri tem. Dunajski zunanji urad razglasa po svojem oficijoznem časopisu, da se bo izsilila opustitev Skadra s strani Črne gore, bodisi s skupno akcijo velesil, ali . . . Skupna akcija velesil? Ali je sploh razen gospoda in gospodov dunajskega zunanjega urada še kje kak človek z zdravimi petimi čuti, ki verjame, da bo jahal kak kozaški polk proti Cetinju in se bojeval proti črnogorskim bratom? In če tega ne stori Rusija, ali se bo potem udeležila Francoska? Celo Angleška si bo močno premislila tudi le par stotniki svojih vojakov v ta namen dati na razpolago. Skupna akcija, da se izžene kralj Nikola iz Skadra, je tedaj izključena, ker svet je velik in car daleko.

In nadalje piše »Tagespost« doslovno:

»Ostane samo še »ali«, to se pravi, separatna akcija Avstro-Ogrske in Italije, ki se bo komaj izvršila po naročilu velesil, ker bi stala takemu naročilu nasproti že sama ljubosumnost. Tedaj akcija na lastno roko in proti volji velesil, ali bolje rečeno proti volji Rusije. Sedaj redimo v kaši (Schlamassel), namreč tam, kjer smo bili začetkom krize, sredi najlepše vojne nevarnosti z vseh strani. V Beogradu popolnoma razumevajo prijetno situacijo, v katero je zašla donavska monarhija, ter računajo že popolnoma resno s tem, da se bodo velesile, zlasti pa Avstro-Ogrska,

LISTEK.

O, ti moški!

Zvedavi zefirček je rahlo zašumel — kakor v začudenju . . . Spogledala sta se, kakor se spogledata poštenjak in zločinec. Vidno zadovoljen je stresel krila pestrobarvni metulj in samozavestno pomignil vetriču. Niti ozrl se ni . . . Veselo je zaplaval in odletel naravnost proti žarnooki, rdečelični rozi . . . Ta nenasišnež! — Za njim pa je zrla tožnih oči blede lilija in lila solze na osute cvetne liste . . . Strmel je zefir . . . Naenkrat se je stresel jeze veter in zamahnil s svojo močno roko vihar, da so bolestno zajecale jezenske veje . . . Tulec je odplaval dalje . . . Na zemljo so legale črne sence . . .

I.

Slonela mu je na prsih. Svetla solza se je zalesketala v njenem lepem očesu in zdrknila po rožnatih licih . . . Je-li bila to solza radosti ali bolesti, solza upanja ali obupa? Kdo ve.

Udano so se uprle vanj njene dobre modrosive oči, ustna pa so zašepetala iskreno: »Tvoja, vsa tvoja! Kako te ljubim!«

Lahna senca je švignila preko oči, ko je vprašala dalje: »In ti? Kaj-

neda me ljubiš, ljubiš tako iskreno kakor jaz tebe? In me ne zapustiš nikoli? Poročiva se in ne bo srečnejših bitij na vsem širnem svetu.«

V odgovor jo je strastno objel in ji zaprl rubinasta ustca z dolгим poljubom.

»Prisegam ti, da le ti moraš biti moja za veke! Da bi te sedaj pustil, ne, tak podlež nisem!« Svečanostno ji je govoril. »Ali, dragica, to ne pojde tako hitro in tako lahko. Zadolžil sem se . . . Kako naj živiva ob tej plači pri toliki dragini? Ne, ne pojde. In kako, s čim naj plačam dolgove! Proklete! Toda čemu misliti na prihodnost, ko je sedanjost tako krasna! Ljubiva se, dekle, uživajva življenje! Še bo lepo, še!« . . .

»Toda dragi,« se ji je izvilo v strahu iz prsi, »če boš delal kakor govoriš, kaj bo z nama? Kaj bo z menoj? Dolgovi bodo rasli, zaupanje ginilo . . . In če ti ne bo mogoče dobiti niti toliko denarja, da bi zamašil najnevarnejše vrzeli?«

»Vraga! Denar, denar. Prokleti denar. Ti nimaš nič, jaz nič. E, kaj bo!« je dostavil resignirano. »Nič ne bo. Kadar bo zadosti, pa kroglo v glavo. In ti? No ja, ti se pa poročiš s kom drugim . . . — Le korajžjo, dekle!«

In veselo, smeh na licih in v očeh jo je objel. Tam nekje v kotu pa se je zbudila Ljubezen in razpohala črne misli . . .

Ljubila sta se dalje . . . Ona udana, iskrena, upajoča; on vihrav, lahkomisljen, obetajoč . . . Še večkrat je vprašala: »Kdaj se poročiva?« In dan za dnem se je ponavljal isti refren: »Fejst dekle si! V resnici. A denarja nimava. Le počakaj še par let. Ti nimaš nič, jaz nič. Kaj češ.« . . .

Pa vselej je bila Ljubezen, ki je zastrla in odpodila vse skrbi ter vlivala novih upov v deklino ljubeče srce . . .

II.

Asistent južne železnice Makso Vrtačnik je bil visoke postave, temnorjavih skoro črnih las, kakor spominčice modrih oči, — ki so se mu proti svetlobi obrnjenemu skrivnostno-čarobno svetile — in ponosnih temnih brkov. Lep dečko, ni res! In poleg tega mlad, eleganten, zabaven, živahen itd. itd.; manjkalo mu je le denarja.

Ni čuda torej, da je završalo kakor bi dregnul v sršenovo gnezdo, ko je prišel v trg.

Zabave in ljubezniželjni trški gospodje so ga sprejeli sicer zelo reservirano. Bali so se menda — konkurence . . . Pa Vrtačnik je bil jako laskavih besed, prikupljivih manir in rez izboren družabnik. Znal si je kaj hitro pridobiti srca vseh. Ni preteklo mesec dni in že je bil glava in središče trškega družabnega življenja. — Kaj pa ženstvo? To si lahko mislite. Vse, prav vse je sprejelo novega Don Juana z odprtimi rokami.

Kaj vsega ne povzroči tak mlad, prebrisan uradnik!

Skrbne mamice so postale kar čez noč vesele, postrežljive, mladostne. Mnogokateri je prav na dnu srca oživela iskrica že izgubljenega upanja. In naebudne trške gospodične? Šetale so vse skrbneje frizirane, vse kolketne oblečene po trgu, najraje pa po tistem drevoredu pred kolodvorom . . . Koliko vabljivih smehljajev, koliko mamljivih pogledov je splavalo tja gori proti oknu, za katerem je sameval a se vendar izvrstno zabaval — Makso Vrtačnik! Ne vem kdo bi nam znal najnatančnejše povedati o kvantiteti pogledov in smehljajev tekmujočih gospodičen? Morda nagajivi vrabček, ki je tiste čase tako rad posedal na lopi prav pred kolodvorom in motril obleganje ter se prav od srca smejal . . .

Pa vselej je bila Ljubezen, ki je da zopet se je izkazala za resnično tista stara narodna pesem:

»Naj bo stara, al' pa mlada
vsaka ima fanta rada.«

V trgu je bilo tudi par starih vseh — ne, naravnost starih vdov, ki so se čudežno pomladile. No ja, bile so pač stare po letih — a mlade po srcu . . .

Med temi je bila tudi 55letna vdova, gospa pl. Oro. Ljudje so vedeli mnogo povedati o njenih številnih tisočakah.

In bogvedi ali vragvedi kako se je znal ta preklicani Vrtačnik prilaskati v njeno »mlado« srce! Zanetil je prav na dnu plamenček in ga počasi razpihal v mogočen ogenj . . .

Posledica prehudih srčnih operacij je bila, da sta nekega dne izginila iz trga 25letni asistent Makso Vrtačnik in 55letna vdova pl. Oro.

Presrečna »mladenka« pa je pustila svoji svakinji, pri kateri je bivala, pisemce naslednje vsebine:

»Ljubljena Malči!

Ne čudi se! Prišlo je kakor v pravljici. Zdi se mi, da sem se pomladila vsaj za 30 let. Moje srce še ni ljubilo tako vroče! Odideva od tu, da si v tujini zasnujeva novo, srečno življenje. Je vse zama. Moram, moram. Prevelika je moja Ljubezen.

Zdravstvuj in ne pozabi presrečne Gabrijele.«

III.

Minilo je za temi dogodki par tednov. Davčni kontrolor Samec se je vrnil z dopusta. Po dolgih letih se je vendar odločil pogledat malo po svetu. Bil je namreč zelo skop.

Nekam skrivnostno mu je bilo lice, ko je stopil med svoje znance v Zabkarjevo gostilno. Takoj so uganili razveseljeni kolegi, da jim pri- naša važna novica.

Ko je sedel oblastno na stol in si namočil grlo, začel je kontrolor važno: »Mislite si, koga sem videl v Gradcu! Ej, saj ne boste uganili. Ve-

sprijaznile z dejstvom zavzetja Skadra. Ta račun nikakor ni tako nor, kakor bi se mislilo; saj vse oficijozne grožnje s svojim votlim patosom niso ničesar drugega, kakor priznanje zmedenosti in nezmožnosti. In pri takih svojstvih je pač vse mogoče, celo resignacija na Skader in na Albanijo, toda šele tedaj, če bo šla k vragu še ena milijarda in je postala blamaža v pravem pomenu besede evropska.

Navedli smo članek »Tagespost« namenoma dobesedno, ker jasno kaže, da nismo samo Slovani nezadovoljni z našo politiko, dasiravno naše želje niso identične z željami nemških politikov. Navedli pa smo ta članek tudi zato, ker bi se nam štele take besede v zlo, dočim je nemškimi listom tudi najostrejša kritika dovoljena. Zato nič razburjenja. Sijajna je bila zmaga Črnogorcev, to bo morala potrditi zgodovina, kako pa se razvijejo dogodki v bodočnosti, o tem ne bomo razmišljali. Zdi se pa po vseh znakih, ki so se pojavili po vsem svetu, da za Črno goro prihodnji dogodki ne bodo ravno usodopolni, morda bodo celo zelo korisni, pred vsem pa častni.

V naslednjem podamo kratko sliko padca Skadra, trdnjave, ki se je zaveznikom najdlje ustavljala.

Obleganje.

Kakor smo poročali že v snočnjih brzojavkah, sta izdelala načrt za ponočni generalni naskok srbski general Bojović in črnogorski general Martinović. Generalni naskok je bil določen za 13. aprila. Ker pa so začeli Srbi zapuščati, vsled pritiska velesil svoje pozicije, je bilo treba črnogorski brigadi, ki sta bile razpršene po zasledenih pokrajinah, so hitro poklicali pred Skader, da se udeležita glavnega naskoka. Ti dve brigadi sta zasedli pozicije, ki se jih bili Srbi zapustili na Brdici in pri Kiriju. Generala Vukotić in Martinović, ki sta bila poklicana, kakor smo tudi že poročali, na Cetinje, da odločata o tem, ali naj Črna gora opusti obleganje Skadra, ali ne, sta se izjavila proti opustitvi obleganja, ter je ravno njiju junaška trdovratnost odločila. Oba generala sta namreč prav dobro vedela, da mora Skader pasti v najkrajšem času, če drugače ne, vsled gladi. Mnogo beguncev iz Skadra je namreč pripovedovalo, da prebivalstvo strahovito trpi vsled gladi in da so se pojavili v mestu tudi že znaki revolte.

Bombardiranje Skadra se je pričelo tri dni pred njegovim padcem in je trajalo dva dni z uničujočo silo. Pri bombardiranju so se odlikovali posebno topovi, ki so bili prišli iz Rusije. Ko že ni bilo nikakega upanja več, da bi se mogel Skader držati, je poslal Esad paša v črnogorsko glavno mesto parlamentarje, da se pogaja zaradi predaje mesta. Pogajanja pa so se razbila. Kakor ponudili predajo pod pogojem, da roča pariski »Temps«, je Esad paša sme odkorakati turška posadka z vsemi vojaškimi častmi in z orožjem. »Temps« sicer dostavlja, da je bil kralj Nikolaj s tem zadovoljen, vendar pa ta vest ni posebno verjetna, ker so se boji nato še nadaljevali. Najbolj verjetna je vest, da so Črnogorci odklonili tako predajo. Istočasno, ko je bil Esad paša dostavljen odgovor, pa so Črnogorci z vseh strani začeli generalni naskok. Zdi se, da je splošni naskok Črnogorcev Turke deloma presenetil, deloma pa so bile posadke nekaterih utrdbe že popolnoma izstradane.

ste koga, Vrtačnika. Vraga, to vam je dečko! Godi se mu kakor Rothschildu. V najeleganterjem hotelu stanujeta s tisto prismojeno vdovo, ki ima denarja kakor črepič, baje. Ta ima srečo, ta Vrtačnik!

Ona ga bo najprej spravila do višje službe, kar se ji bo tudi posrečilo, ker ima denar in dobre znanec v vplivnih krogih. Ej, prijatelj! Denar, protekcija, lumparija — je danes vse. Dobra spričevala, talent, poštenost — nič.

Potem se bosta pa preselila na gradiček, ki ga je baje že kupila v zelo romantični pokrajini gornještarski. Saj veste, da ima Vrtačnik veliko veselja do ekonomije. Ha! Ha!

Tako mi je pravil sam. Ej, vrazjo srečo ima res. Večjo kakor pamet. Vam pa pravim fantje: Pamet, pamet in korajžo! Glejte Vrtačnika!

Globoko si je oddahnil kontrolor, otrl potno čelo in zalil osušeno grlo. Tako dolgega govora menda ni govoril že iz dajaških let, ko je svoji gospodinjki razkladal ljubezen na dolgo in široko...

V samotni sobici pa je nekdo plakal nad grobom strtega cvetja... in ubegle mladosti... — O, ti meški!

Rista Ivličeva.

Dne 22. aprila ob 8. zvečer so zavzeli Črnogorci vse utrdbe na Tarabošu ter so bili s tem gospodarji mesta. Nadaljnje upiranje bi bilo brezuspešno, zato je Esad paša v drugi poslal parlamentarje h kralju v glavno taborišče. To pot pa je prestolonaslednik Danilo, ki je videl, da bi nadaljnje upiranje samo zavleklo zasedenje mesta in stalo Črnogorce še mnogo žrtv, privolil, da se sme turška posadka, kar se je še ni vdalo, odkorakati s svojim orožjem. Protokol o predaji mesta je podpisal poleg črnogorskih generalov, tudi poveljnik Esad paša. Ostanke turške posadke so nato zapustili mesto. Nemški listi, med njimi »Tagespost«, so zagrešili pri tem zelo interesanten lapsus, ki ga moramo tu pribiti. Pravijo namreč: »Turške čete so najprej zapustile postojanke, katere so zasedli Črnogorci.« Menda res ni bilo drugače in ni mogoče, da bi bilo drugače.

Ob 11. ponoči so zaplapolale črnogorske zastave na Tarabošu in na Brdici. Brdico so baje zavzeli Črnogorci v nenadnem naskoku. Ko je bil Taraboš zaseden, so se začele pomikati črnogorske čete z vseh strani proti mestu samem. Med zasedenjem Taraboša in med zasedenjem Skadra samega se je morala izvršiti predaja mesta. Že so se približale prve črnogorske čete mestu samemu, samo par sto korakov je bilo še do prvih hiš, ko so zagrmeli na vsej črti salve topov in so zapeli rogovi, ki so ustavili nadaljno prodiranje. Mesto se je predalo. Ob pol 12. se je raznesla ta vest po vsej črnogorski vojski.

In črnogorska vojska je korakala v mesto. Nekaj hiš je pač gorelo, požar pa so Črnogorci hitro pogasili. Sicer pa je mesto strahovito trpelo pod obleganjem, skoro popolnoma je razrušeno.

Izgube na obeh straneh so zelo velike. Pariški »Temps« poroča, da je padlo glasom njegovih poročil s Cetinja na črnogorski strani kakih 3000, na turški strani pa kakih 5000 mož.

Na Cetinje je dospela vest o padcu Skadra nekako ob 2. ponoči. Brzojavil je prestolonaslednik svojemu očetu. Takoj, ko je dospela brzojavka, so naznanili strel iz topov prebivalcem veselo novico in oglašili so se zvonovi. Na Cetinju ni ostal nobeden doma, kar jih je moglo gibanje, je bilo na cestah. Ne velika, toda navdušena množica, je prikorakala pred kraljevo hišo, kjer je prirejala navdušene ovacije. Kralj Nikola je z balkona nagovoril ljudstvo. Sploh vlada na Cetinju nepopisna radost. Tudi zastopniki zveznih držav so se oglašili pri kralju. Komaj pa je stari kralj zadostil vsem formalnostim, je zasedel avtomobil, ki je vedno za njega pripravljen in se odpeljal pred Skader. Oficijozno vest še ni potrjena, ki jo prinaša »Temps«, da je kralj že došel v Skader.

Nadaljna usoda Skadra.

Zelo verjetna je vest, ki jo prinaša iz Londona berolinska »Nationalzeitung« in ki je baje dospela v London po brezličnem brzojavu. Ko je namreč došel kralj Nikola v svojem avtomobilu pred Skader, se je ozrl na vse strani in ko je videl v blišču vzhajajočega solca se bliščati zidovje Taraboša, je zapovedal, da morajo Črnogorci takoj zopet popraviti vse utrdbe. Zapovedal je nadalje, da mora ves črnogorski naređ skrbeti za to, da se vse te, skoraj nepremagljive utrdbe založe z dosti živili in da se ukrene vse za obrambo trdnjave. Generala Vukotića je kralj imenoval začasno za gubernatorja mesta.

Na Cetinje prihajajo še neprestano prostovoljci, med njimi zlasti mnogo prostovoljcev, ki jih pošljejo po kratkem urjenju pred Skader, oziroma sedaj v druge, od Črnogorcev zasedene pokrajine.

Grof Sternberg o Avstro-Ogrski in črnogorskem problemu.

Na Brionskih otokih se mudi grof Sternberg, ki izjavlja, da se je potrudil, stopiti v zvezo z merodajnimi osebami na Cetinju, da se informira po principu »audiat et altera pars« o celi situaciji. Izvajanja grofa Sternberga, čigar izvajanja seveda nimajo vzporedno njegovim, že večkrat pokazanim ekstravagancam, ravno posebnega pomena za razvoj dogodkov v prihodnosti, so zanimiva zaradi svoje odkritosrčnosti in tudi v drugem oziru uvaževanja vredna. Grof Sternberg poroča:

Našel sem položaj Črne gore strašno obupen. Polja niso obdelana, tako da letos ne bo žetve. Vlada je izdala za 5 milijonov blagajniških nakazil s prisilnim kurzom, ki jih bo morala po vojni izplačati.

Dežela s'oji pred bankrotom. Srbski agenti (?) opozarjajo na to, da je kraljeva civilna lista v velikem nasprotju z državnim proračunom. Če bi stala srbska civilna lista

v istem razmerju z državnimi izdatki, bi znašala več kakor 500 milijonov na leto. Ti agenti slikajo črnogorsko dinastijo kot pogubonosne paraste dežele. (?) Kralj pozna svojo slabo pozicijo in gibanje v deželi, da bi se Črna gora spojila s Srbijo. (?) Če bi se vrnil kralj iz te vojne s praznimi rokama, potem ni mogoče vzdržati katastrofe in zato je kralj postavil akciji velesil nasproti to trdovratnost že iz ozlov, da samega sebe ohrani. Črna gora potrebuje Skader, da se vzdrži kot država. — Črna gora taka, karšna je danes, ne more naprej živeti. Napredek, ki ga je opažati tudi v Črni gori, zahteva dohodke, ki jih gorovje samo ne more dati. Pa tudi drugi vzrok zabranjuje kralja Nikolo, da se ne more odpovedati Skadru. Dosedanje velike izgube Črnogorcev na mrtvih in ranjenih, je hotelo črnogorsko ljudstvo maščevati in... hotelo je pleniti.

Sedaj pa se je zaletel gosp. grof prav po svoje in pravi naprej:

»Vsak posamezni bojevnik ima s seboj vrečo, da ponesi iz padlega Skadra oropane stvari domov.«

Uboji grof, da je moral pri blokadi črnogorske obali stradati, da je vse to videl! Morda mu je dal pod-admiral Njegovan s seboj konserve! In naprej pravi:

»Treba je računati s psihologijo balkanskih narodov, ki se bore že stoletja v teh razmerah, naj bodo to Črnogorci, Kuvovlahi, Miriditi ali Srbi.« (Hrvat, Slovenci, po geografičnem pojmovanju?)

Črnogorci niso nikdar zatajevali svojega namena, če bi zavzeli Skader z naskokom, in če bi bilo treba novih krvnih žrtv, da bodo pobili vojaštvo in civilno prebivalstvo, to pa že zato, da preurede sedanje posestno stanje in da stopijo v dedščino padlih. Ali se je to zgodilo?

Gosp. grofu v pomirjenje bodi povedano, da se to ni zgodilo. In naprej:

»Začuden sem tedaj, da je ves civilizirani svet to vedel, da pa se je tako dolgo obotavljalo, da bi zabranilo tako prelivanje krvi.«

»Za mene je bilo vprašanje, ali postane Skader črnogorski ali albanski. manj pomembno, kakor dejstvo, da je treba 50.000 ljudi rešiti gotovega pogina.

Celo skadrsko vprašanje je treba presojati s stališča, ali hočemo Avstrijci vzdržati samostojnost Črne gore, ali ne. Vprašati se moramo, če ustvarimo definitivno ali provizorično Albanijo. O tem smo si na jasnem, da bo pre, ali slej

Albanija ekspozitura Italije.

Ali sploh verjamemo, da bo Albanija torišče za Avstrijco na Balkanu? Vidim, da prihaja dan, ko bomo poslali denar in orožje v Črno goro, da se branimo pred albanskimi prijatelji! Zato moramo gledati, da ohranimo Črni gori samostojnost in naša dolžnost je, da se oziramo na njeno življenja zmožnost, zato pa moramo Črni gori prepustiti zavzeti Skader z velikodušno gesto.

Danes se sliši v vsaki gostilni, v vsakem železniškem vozu, kako najbolj in najmanj izobraženi zabavljajo na našo diplomacijo in zunanjo politiko, in temu se ne čudim, ker zunanji vtisk nikakor ni dober. Toda če srečamo Ruse in Angleže, govore ti o uspehu avstrijske politike. Pravijo, da smo dosegli vse, kar smo hoteli. To je res. Vprašanje pa je, ali smo vse to hoteli, kar bi bili morali in mogli doseči. — O tem vprašanju nočem nadalje govoriti. Naš cesar je hotel imeti mir. Želel je, da se avstrijska kri ne preliva za problematične balkanske probleme. Posrečilo se je ohraniti mir in še več! Doseglo se je skupno postopanje velesil pod avstrijskim vodstvom.

Ne tajim, da je bila slika londonske konference veleposlanikov malo razveseljiva, in da je marsikatera velesila otežkočila posvetovanje. Zato je tem bolj razveseljivo, da smo uveljavili svojo voljo. Treba je bilo mnogo potrpežljivosti, morda preveč. Ozirali smo se na čustva naših sosedov in na bodočnost zlasti z ozirom na odnošaje, ki nam utegnejo prineseti več koristi, kakor se to sedaj še vidi. Skušali smo se ozirati na čustva Slovanov med črno-žoltimi mejniki (?)

Če je tudi v tem trenutku razpoloženje v Črni gori napram Avstro-Ogrski kar najslabše, nekdaš obožavane Rusije tudi ne ljubimo iskreno. Rusija nas je razočarala. Tudi Srbija in Bolgarija in Italija niso izpolnile Nikoli želje. Rusija simpatizira očitno z gibanjem, da bi se Črna gora spojila s Srbijo. Neki Rus mi je odkrito povedal: Nemško-centralistična Avstrija za Rusijo ni tako velika nevarnost, kakor Avstrija, ki hoče združiti zapadne Slované (?). V prvem slučaju bi namreč dobila Rusija po izreku Bethman-Holwega vse Slované.

Cetinje je takorekoč prednja straža panslavizma, ima tedaj večji

pomen, kakor bi mu šel po velikosti. Črna gora je malo večja, kakor Slezija in ima samo 250.000 prebivalcev.

Vprašanje, ali odgovarja združitvi Črne gore s Srbijo našim interesom ali jim nasprotuje, je treba sedaj natančno presoditi. Na Balkanu se pripravila nova konstelacija! Panhelenizem dviga svojo glavo. Če gre samo za kraljevino Grško, bi morali biti njegovi nasprotniki. Če pa se oziramo na izvoz v Turčijo, kjer obvlada 4.000.000 Grkov trgovino in banke, moramo biti previdni. Gotovo je, da se bo Srbija zedinila z Grki. S tem je ustvarjeno na Balkanu novo ravnovesje in naša država odloča. Treba je tedaj pod tem vidikom preprečiti, da bi se Črna gora združila s Srbijo. Tudi nam ne more biti vse eno, če pride Srbija z unijo s Črno goro brez stroškov do Jadranskega morja.

Drugo vprašanje je, kdo naj dobi Solun. Naš interes je, da ga dobe naše sosedne balkanske države in ne Grška. Solun naj postane veliko pristanišče balkanskih držav, med tem ko ima Grška pristanišč v izobilju.

Samo v enem oziru bi bila umestna tesnejša zveza med Srbijo in Črno goro. To je vprašanje? Ker bi Črna gora, odnosno Črnogorci težko prenašali vladno prijateljstvo Srbov, bi se lahko zapeljali k večjemu prijateljstvu do Avstro-Ogrske. Tudi bi bila z zvezo obeh držav srbska dinastija nevarno ogrožena. Govornik slika na steno nevarnost, da bi lahko v tem slučaju srbska dinastija padla. On pravi: Vsi nezadovoljni elementi bi navallili na vrata Petrovega kabineta in bi brez dvoma sina sedanjega črnogorskega kralja proglasili za kralja. Seveda bi to ne bilo v interesu Avstrije. Zato poudarja govornik, da se mora eksistenca Črne gore obdržati in kolikor mogoče vsestransko uveljaviti. Končno poudarja govornik, da vidi v bodočnosti veliko zboljšanje razmer Avstrije napram Rusiji in zvezo med Avstrijo, Rumunsko in Bolgarsko, kar bi pomenilo za slučaj vojne zvišanje vojnih moči za 1 milijon vojakov. Potem se bodo razvijali dogodki mirno, če ne bomo postopovci. Naglašati pa je treba, da ima ravno Rusija največjo zaslug, ker se je ravno ona kljub vsem nasprotjem tudi v državi sami najbolj lojalno obnašala.

Treba je, da se bolj ozko priklonimo Rusiji v imenu reda, miru in da preprečimo grozeči preobrat. Tega mnenja sem, dasiravno ne morem tati, da sem imel predsojke proti naši zunanji politiki. Kljub temu gajam to politiko še danes. Priznavam pa, da je ta politika samoljubje zastavljala interesom miru, ki ohranjuje blagostanje naše države proti zelo verjetni bodoči vojni.

Izvajanja grofa Sternberga so sicer, kakor je znano našim citateljem, netočna, vendar pa vsebujejo mnogo resnice in zlasti kar je povedal grof Sternberg o zvezi med Srbijo in Črno goro, bi smeli naši diplomati vpoštevati, da se potrudijo doseči boljše odnošaje med našo monarhijo in sosednimi jugoslovanskimi državami ne samo v interesu teh držav, marveč pred vsem v lastnem interesu in v interesu svojega že itak preobloženega in izmozganega prebivalstva.

Vtisk padca Skadra na Češkem.

Vesti o padcu Skadra so vzbudile po celi Češki velikansko veselje in navdušenje. Vsa dežela slavi in hvali zmagonosno orožje južnih Slovanov izven Avstrije, vsa dežela slavi balkanske junake, ki so završili s tem uspehom zadnje dejanje svoje naloge in Skader je, kakor zatrjujejo nemški listi, tudi oficijozni, zopet slovanski. — Ob 4. jutraj je brzojavil posebni poročevalec »Uniona« iz Cetinja sledeče: Vest o vladu črnogorskih čet v Skader se ravno sedaj uradno potrjuje. — Kljub zgodnji uri je zavladalo v mestu na mah živahno vrvenje. Vse je bilo naenkrat na nogah, in kot prvega majnika, so hodile trume okinčane s cvetjem in zelenjem po mestu. Zvedeli so, da so se bili za Skader ljuti boji, ki so zahtevali strašne žrtve. Zmagonosne črnogorske čete so vdrle v Skader in ga zasedle. Turška garnizija se je udala. Prebivalstvo v Skadru se je oddahnilo, naveličano mučnega življenja v sestradanem mestu, življenja ogroženega od turške posadke in nadutih Albancev, ki bi radi imeli tuje gnezdo za svojo prestolico na strške drugih in za žrtve Črnogorcev.

V Pragi je prepovedala policija razobešanje slovanskih zastav, belomodro-rdeče, posebno povodom manifestacije za zmago Jugoslovancev. — Kljub ti prepovedi pa so razobešili povodom slavlja padca Skadra Čehi dve zastavi na češkem reprezentacijskem domu. Ker jih na poziv policije niso hoteli Čehi sami odstraniti, so potrgali zastave policaji in drugi vladni organi. Tudi raz več drugih hiš je odstranila policija raz-

obešene slovanske zastave. Vsaka javna manifestacija v prilogi zmagi Črnogorcev je prepovedana in ima policija v Pragi in v drugih čeških mestih glede tega posebna navodila. Glavni brzojavni urad v Pragi je konfisciral veliko število brzojavk, namenjenih Črni gori, v katerih brzojavkah se izražajo simpatije črnogorskemu orožju in posebne čestitke črnogorskemu kralju. Namestništvo je brzojavno obvestilo vsa okrajna glavarstva po Češki deželi, da takoj preprečijo vse javne manifestacije v prilog Črnogorcem povodom padca Skadra. — Češki radikali so odpisali mesto brzojavk v Črno goro rekomandirana pisma, v katerih čestitajo k zmagi in največjemu uspehu črnogorskega orožja. V mestu Pragi kakor tudi v drugih čeških mestih se je priprtilo tudi več neprimlik. Ljudje so celo demonstrirali. Slavili so preveč protiaustrijsko po svoje Skader. Tako se je zbralo pred uredništvom »Češko Slovo« večstotna množica, ki je manifestirala za zmago Črnogorcev nad padlim Skadrom. Policija je množico razgnala. Več oseb je bilo aretiranih. Urednika lista Ma-lyja je aretirala policija pri vходу, ravno ko je baje zapvil »Živela Črna gora!« Ob istem času se je vršila v poslopiju redakcije zaupna konferenca narodnih socijalcev, na kateri se je predavalo o padcu Skadra. Dvorana, v kateri se je vršila konferenca je bila nabito polna. Vladni zastopnik je izjavil zborovanje za nedopustno, češ da je več navzočih v dvorani, ki nimajo legitimacij. Zahteval je razpust konference. Navzoči niso hoteli zapustiti dvorane in morala je priti končno policija, ki je potisnila zborovalce na cesto. Na cesti se je zbrala silna množica, ki je med klici »Živela Črna gora« sprejela spoštene zborovalce in jih vzela v zaščito pred policijo. Policiji se je končno posrečilo, da je razgnala množico manifestantov. Več oseb je bilo pri tem aretiranih. Nastopila je tudi in sicer zelo uspešno policija na konjih. Poslanec Vojna je zahteval, da mora policija zapustiti društvene prostore. Še le po daljšem prekanju je nastal mir.

Enaki nemiri so se vršili skoro po vseh čeških večjih in manjših mestih. Prebivalci so prirejali baklade itd., rezsvetili so okna in javno slavili zmago Črnogorcev kljub striktni prepovedi policije in okrajnih glavarstev.

Zastave je policija povsod odstranila in konfiscirala. Kljub veliki moči policije in orožništva ljudstvo naprej manifestira in se ne meni za opomine in prepovedi. Čehi hočejo ta zadnji odločilni akt balkanske vojne dostojno proslaviti in na vsak način izkazati posebno čast in priznanje zmagovalnim južnim bratom kot zmagovalcem nad čez petstoletnim sovragom Slovanov in Avstrije, nad krutim Turkom. O zaključku teh manifestacij bomo še poročali.

Skader v črnogorskih rokah.

Balkanski zavezniki so tekom pol leta temeljito izvršili svoje delo in napravili za večne čase konec evropski Turčiji.

Zgodovinsko to borbo so prvi započeli junaški Črnogorci in sinovi črni gora so sedaj vložili tudi zadnji biser v lovorjev venec, ki so si ga izvojevali balkanski narodi v nestetih bojih in bitkah ob vznjožju očeta Balkana, v pesmih opevane Šar planine in ob obronkih gora Prokletije.

Skader je zopet slovanski!

Oni Skader, o katerem poje jugoslovanska narodna pesem, katerega je sezidala slovanska roka in v katerem so stoletja vladali srbski knezi.

Padel je Skader grad, o katerem piše zgodovina, da ni še nikoli bil osvojen v krvavem naskoku.

Benečani in Turki so se borili za posest tega mesta ob Bojani, toda niti prvimi, niti drugim se ni posrečilo, da bi zavzeli to sokolsko gnezdo z oboroženo silo, glad je bil, ki je doslej vedno prisilil Skader, da se je udal svojim oblegovalcem.

Mala Črna gora je prva, ki je osvojila Skader z naskokom, po nepopisnih krvavih borbah, v času, ko je Evropa poslala pred Bar svoje brodogve z ukazom, da je Skader albanski in da mora črnogorska vojska brez odlaganja prenehati z nadaljnjim obleganjem skadrsk trdnjave.

Toda sinovi črni gora, ti sokoli, ki se zares ne boje nikogar na svetu razen boga, so kljubovali vsi Evropi in v tork ponoči so zmagovito vkorakali v prestolnico starih srbskih knezov Črnoljevičev in Balšičev.

Danes se vije in vihra nad skadrskim gradom, na utrdbah Taraboša in Brdice, kjer spe nevzdramen sen hekatombe junakov, ki so padli

»krst častni i slobodu zlatnu«, po-
sno in zmogoslavno rdeče - mo-
bela črnogorska trobojnica in
manja vsemu svetu, da je gospo-
mesta ob Bojani zopet tisti, ki
je v sivi prošlosti zgradil in sezi-
s svojimi žulji in s svojo krvjo!
Skader! Doslej je pela o njem
lj narodna pesem in skoraj baje-
no je bilo njegovo ime, sedaj je
Skader živa realnost in nekdanj baje-
ovnemu mestu se obeta in napove-
zopet slovenska bodočnost.

S padcem Skadra je izpeta bal-
anska epopeja in v svetovni zgod-
ni je obrnen list, na katerem so na-
sani dogodki, kakršnih Slovani še
smo doživeli.

Kumanovo in Lozengrad, Bitolj
Lile Burgas, Odrin in Skader, to
mejniki, ki zaznamujejo preobrat
svetovni, v slovenski, zlasti pa v
slovenski zgodovini. Iz krvi slo-
anske, prelite ob zidinah teh mest,
vznikla lepša slovenska bodoč-
ost in narodi jugoslovanski se bodo
nova povspeli do prejšnje svoje ve-
ine in slave.

Pred pol letom, ko so naši brat-
započeli krvavo igro, smo zrls
rahom v bodočnost in pošiljali v
rtin bojzani goreče molitve v
ho, da bi bilo blagoslovljeno z
splošnem bratsko delo.

In blagoslov z nebes se je razlil
naše brate ter jih vodil od uspeha
uspeha, od zmage do zmage.

Pred Odrinom se je zdelo, da
išča balkanske zaveznike bog-
evanski. Toda tudi Odrin je padel
zopet se je nam razsvetlil obraz.
Ostalo je samo še Skader, to de-
še bolesti in naše ljubezni ob-
nem, kot edina temna točka na ob-
balkanskem.

Zdajali in obupavali smo že in
srih naših si je jelo pridobivati tal-
pričanje, da se bo pred Skadrom
velika boja sreča slovenskega
in da se bo balkanska sonata
sila z disakordom.

Toda točno šest mesecev po
amiški bitki pri Kumanovu je
padel tudi Skader.

Balkanska epopeja je izpeta in
nela je v mogočen in veličan-
akord harmonične skupnosti s
rti.

Vemo, da se nas v tem trenutku
s spremi in zlovoljnimi očmi,
kri vendarle ni voda, zato daje-
adi mi duška svoji brezmejni ra-
da se je junaškim Črnogorcem
olikih krvavih in herojskih bor-
to toliko britkih izkušnjah konč-
andarle posrečilo pokoriti in
ni orlovsko gnezdo ob Bojani.
Brati Črnogorci se veselimo
nega uspeha črnogorskega ju-
na tudi Slovenci ter želimo iz
sreca, da bi bratje mogli v miru
pokoju uživati plodove svojih
vsehkih naporov in herojskih
shov.

Albanske kupčije.

Santi - Quaranti, 17. apr
Decembra meseca preteklega
je znašalo število pretendentov
albanski prestol 28, v številu tudi
rajne kandidate, ki niso bili javno
imovani. Z enim sem imel v ne-
malem pristaniščnem mestu
vrevle le v informacijo svrhe, ker
naravnost proti temu, da bi
govor z njim kje objavil. Ne bom
omil dane besede, poročam pa
to, za kar se nisem zavezal, da
m olčal.

Rekel sem tedaj onemu preten-
tu, da sem bral v časopisih, da se
zanja tudi neki ameriški miliarder
albanski prestol. Pretendent, ki
ga interviewal, simpatičen mož,
je iz srca zasmejal ter se obrnil
mojemu plačanemu tajniku z bese-
e: »Ali naj svoje pravice do al-
anskega prestola morda prodamo
temu Amerikancu za dva milijona
?« Bila bi to dobra kupčija, tudi
bi dobili samo en milijon, je od-
poril tajnik.

In v resnici: albanski prestol,
ovanje Ismaila Kemala beja po
ropi, polemika Faika - Konice
Ismailu, sestanek treh preten-
tov v Benetkah itd., itd. je bila
ladna kupčija in »pumpanje«
v tem slogu; celi humbug ustano-
ve umetne države od strani Ev-
ope, onih Albancev, ki niso dobili
poe svobode izpod turškega jarma
Evrope, temveč edinele s srb-
am in grškim orožjem, je politična
očija nekaterih velevlasti.

Vrnilo se k velikemu »kšeftu«
maila Kemala beja, ki zdaj »hav-
za« po Evropi in išče za Albanijo
beza. V vseh intervjujih je izjavil
mail Kemal bej, da je še prekmalu
voriti o osebi kneza. Toda ostali
ditelji Albancev pravijo, da se pre-
malu ne bo govorilo v tem trenot-
ko Ismail Kemal bej najde kandi-
ta za prestol t. j., ko se z njim po-
di. Albanci popolnoma javno go-

vore in tudi pišejo, da gre za »licita-
cijo«: Kdo da več!

Albanske provizorične vlade ni
več! Trije ministri: Ismail Kemal,
Isa Boljetinac in Guricuci so pobeg-
nili iz Valone ne samo zato, da bi
šli »havzirat«, temveč da bi rešili
svoje življenje pred maščevanjem
Djavid paše, ki jim je v ljudno sporo-
čil, da ne bo prej odnehal, dokler ne
pride v Valono ter vse tri obesi! In
držal je tudi svojo besedo: prišel je
v Valono, raztrgal albanske zastave
ter razobesil turški polmesec, nado-
mestil albanske urade z novimi tur-
škimi ter govoril na trgu valonske-
mu prebivalstvu:

»Ne vem, kaj je avtonomija! Ka-
ko pa je to je ta? Ne priznavam ni-
kake avtonomije, nikake Albanije!
Tu je Turčija in naš gospodar je pa-
dišah Mohamed V. Naj živi!«

In množica ljudi, ki tudi ne razu-
me, kaj je avtonomija, je navdušeno
turško zaklicala: »Slava padišahu«
in »Naj živi!«

Turška vojaška godba je za-
igrala turško himno in ob njenih zvo-
kih je bila »provizorična albanska
vlada« v Valoni pokopana! Pravza-
prav boljše rečeno, ta vlada je izgi-
nila, kajti Kemal bej je z dvema mi-
nistroma pobegnil na jadrnici princa
Montpensierkega v Italijo, osta-
li ministri so pobegnili v gore iz
strahu pred maščevanjem Djavid
paše, ki se je še bolj razjezil, ker ni
mogel, kakor je imel v svojem pro-
gramu, Ismaila Kemala beja — obe-
siti! V gore je pobegnila tudi cela
slavna albanska armada, ki je šlela
zdaj 314 moč, nevšečvi v to pobeg-
zdej »vojnege ministra« Iso Boljeti-
naca in kapitana Kiasima beja, ki je
sin Ismaila Kemala beja.

Predsednik tržaško - albanske-
ga kongresa Faik Konica je v svojem
interviewu »kupčije« Ismaila Kemala
beja ne le odkril, temveč on je tu-
di priča, da je vse, kar sem zgoraj
napisal o Ismailu Kemalu beju, res-
nica, o čemur so v italijanskih časo-
pisih nekateri albanski voditelji tudi
pisali.

Navzlic temu, da ima princ
Montpensierski mnogo denarja, in
navzlic temu, da šteje Ismaila Kemala
beja, kateremu je rešil življe-
nje, med svoje prijatelje, bo le težko
postal knez Albanije. Proti njemu so
Faik Konica in vsi nasprotniki Isma-
ila Kemala beja, in teli je zelo mno-
go. Princ Montpensierski nima no-
benih prijateljev v severni Albaniji
in v južni jako malo. Pravzaprav pa
je v Albaniji nepoznan. Naravno je,
da so proti njemu agenti in pristaši
ostalih pretendentov za albanski
prestol, posebno agenti Fuada paše
iz Egipta, ki za njega goreče agi-
tirajo.

Ivan Ivanič (Nár. Politika).

Štajersko.

Trbovlje. Umrl je dne 23. aprila
po dolgi in mučni bolezni Iva Pro-
senc, uradnik pri premogokopu v
36 letu svoje starosti. Bil je neustra-
šen borilec za napredne misli. Ako-
ravno je bil od vseh strani pritiskan,
je vedno stal na narodni strani. Dru-
žini naše sožalje.

Savinsko učiteljsko društvo bo
zborovalo v četrtek 1. maja ter ima
obenen svoj občni zbor ob 2. uri po-
poldne v Vrli vasi.

Slovenska Bistrica. V preteče-
nem tednu sta se vršila v slovenje-
bistriškem okraju dva poučna shoda
in sicer dne 13. t. m. v Polčanah in
20. t. m. na Črešnjecih. Udeležba je
bila obakrat nad vse zadovoljiva in
z velikim zanimanjem so sledili ude-
leženci izvajanjem gg. dr. R. Ravni-
ka, ki je govoril o »ustavno zajam-
čenih pravicah državljanov«, inž. V.
Starovašnika (o potrebi gospodarske
izobrazbe) in iur. A. Goričana (o poli-
tični zgodovini štajerskih Sloven-
cev). Začetek, ki se je storil v tem
oziru, obeta mnogo uspehov in treba
je, da se slična poučna zborova-
nja priredijo tudi v drugih krajih, ker
bi se le tem potom širila večja za-
vednost med ljudstvom.

Iz Vojnika. Minulo nedeljo so
pri. edili dr. Korošec, dr. Benkovič in
Terglav shod v Arclinu pri klerikal-
nem županu Vrečku. Udeležba je bi-
la tako »ogromna«, da je bilo kmalu
več govornikov ko volivcev. Pos-
lanca kurije kmečkih posestnikov
dr. Benkovič in Terglav sta si dala
od par hlapcev in nedoraslih fantov
na povelje kaplana Žagarja votirati
zaupnico in odobriti obstrukcijo. Ti
ljudje ju naj v prihodnje mesto kme-
tov tudi volijo.

Razpisano je mesto sodnika pri
c. kr. okrajnem sodišču v Brežicah.

Kmečko bralno društvo v Vuč-
ji vasi je priredilo minulo nedeljo v
gostilni pri Pučku v Bučevcih
efektno tombolo, ki je vrgla 110 K
čistega dobička. Za ta denar si bo
omislilo društvo leposlovne in po-
učne knjige.

Iz Gradca. Izvanredni občni zbor
Sokola v Gradcu bo v soboto, 26. t.
m. ob 8. zvečer v prostorih Citalnice,
Gartengasse 18, I. nadst. Dolžnost
vsakega Sokola v Gradcu je, udele-
žiti se občnega zbora.

Slovenska Bistrica. V sredo,
dne 16. t. m. je priredil narodni klub
»Pipec« v hotelu »Avstrija« pri mno-
gobrojni udeležbi svoj prvi koncert.
Glasbene točke je izvajal učiteljski
orkester iz okolice pod vodstvom g.
St. Sorna izborni in dovršeno, za
petje pa je skrbel klubov pevski
zbor. Prijetna dolžnost nam je, da se
tem potom zahvalimo slavnemu učitel-
stvu, ki se je potrudilo iz daljnih
krajev in z veseljem sodelovalo ter
pripomoglo »Pipecu« do tako lepega
uspeha. V prvi vrsti pa gre hvala g.
učitelju Stanku Sornu, ki je bil tako-
rekoč duša prireditve in ki je tako
lepo pokazal sad svojega truda in
marljivosti. Gojimo samo vročo že-
ljo, da nam bo dana v kratkem zo-
pet prilika, uživati par veselih uric
pri drugem »Pipečevem« koncertu.

Drobne novice. Iz Brežic. Na
sejmu v Kapelah je osleparil neznani
lopov na prav prefrigan način po-
sestnika Franca Zupančiča iz Trebč
za 500 K; izkupiček za prodane vole
je šel po vodi. — Iz Žetel. Dne
19. aprila je zgorelo posestniku Mo-
horku še novo gospodarsko poslopje.
— Umrl je v Celju posestnik na
Freienbergu Karel Petriček. — Iz
Gradca. V stalen pokoj je stopil
stavbni nadsvetnik pri deželnem od-
boru Alojz Notar. — Poučni te-
čaj za čebelarje se vrši od 7. do 10.
maja na deželni poljedelski šoli v
Grottenhofu pri Gradcu. Javiti se je
poprej ravnateljstvu.

Koroško.

Celovski občinski svet se je ba-
vil v zadnji seji z voznim redom
mestne parobrodne družbe na Vrbs-
kem jezeru, odobril je službene
predpise mestnih uradnih zdravni-
kov in sprejel predlog glede renovi-
ranja dekoracij v mestnem gleda-
lišču.

Nevarna hčerka. Državno pravd-
ništvo zasleduje posestnikovo hčer
Kristino Lataharjevo iz celovške
okolice, ker je povodom malenkost-
nega prepira udarila svojega očeta z
opeko po glavi in ga smrtno nevarno
ranila.

Slovenski spomin. Koroško-
slovensko akademsko in učiteljsko
društvo »Gorotan« je založilo v prid
svojih kulturnih teženj lepe razgled-
nice, ki nam predstavljajo starosla-
vni vojvodski prestol na Gosposvet-
skem polju, ki nam priča o slovenski
posesti Koroške, o prošlih srečnih in
slavnih dneh naših pradedov, ki so
še v svojem jeziku umeščevali svoje
vladarje. Slovenci pridno kupujte te
razglednice.

Primorsko.

Iz sodne službe. Okrajni sodnik
višjega deželnega sodišča v Trstu
Karel Kraussek je prestavljen
k deželnemu sodišču. Za okrajne
sodnike so imenovani dr. H. Pol-
lanc pri dež. sodišču v Trstu; Jo-
sip Tolentino v Pazinu za Ro-
vinj; dr. Josip pl. Dottori pri dež.
sodišču v Trstu in Anton Manco-
ni v Kopru za višje dež. sod. v Tr-
stu, za sodnike dr. Albin Zumin za
Matovun, dr. D. Rocco in Franc
Vlaga za dež. sodišče v Trstu, Al-
bin Radico za Pulj, Ciril Luz-
nar za okrožje viš. dež. sod. v Tr-
stu, Ivan Rajčič za Pulj, Karl Be-
nič za dež. sod. v Trstu, Filip Čer-
ne za Komen, dr. Ivan pl. Stein-
brun za Buje in Jos. Oblak za
Opatijo. Namestnik drž. pravdnika
dr. Anton Marinac iz Gorice v
Trst, za njegovega naslednika pa je
imenovan sodnik Josip Zorzi v
Kanalu.

Občinske volitve v Trstu. Vol-
kovi so se oblekli v ovčje kožuhe in
gadi so postali krotki kot mačice —
tako piše »Edinost« sedaj ko se je
vnela živahna agitacija povodom
bližajočih se občinskih volitev. Lahi
napenjajo in ubirajo vse strune, da bi
si pridobili kar največ ne samo svojih
pristašev, marveč tudi drugih —
odpadnikov. Ljudstvo se bega na vse
načine, da bi se zmotilo in drlo zo-
pet za svojimi sovražniki, kot je bilo
to včasih. Toda časi so se spremenili.
Je opetovano so tržaški Slovenci
pokazali, kaj znajo, dali so nam kras-
sen vzgled, kaj zmore edinost in go-
tovo je, da si bodo tudi sedaj Lahi
opekli svoje grabljive prste. Sloven-
ci pobirajte se za svoje pravice,
zberite se pod veličasten prapor slo-
vanski in zmagoonosno prodirajte
proti sovragu naroda in demovine.
Reklamirajte volilce, zagovarjajte si
svoje pravice, ojačite mlačneže in
uspeh je zagotovljen. Predzadnji te-
den reklamacijske dobe se bliža,

Slovenci volilci ne dajte se presle-
piti in ne izdajajte naroda podlim
nasprotnikom in vašim zatiralcem in
zasmehovalcem.

Odlikovanje tržaškega avijatika
Vidmarja. Povodom poleta iz Be-
netk v Rim je dobil priznani avijatik
Vidmar najvišje odlikovanje republi-
ke San Marino in sicer kolajno prve-
ga razreda s trakom. V republiki, ki
šteje približno 10.000 prebivalcev so
razpisali nabiranje prostovoljnih pri-
spevkov, da kupijo Vidmarju še po-
sebno darilo — zlato kolajno.

Maščevanje odslovljenega lju-
bimca. Včeraj je ustrelil na cesti
delle Poste v Trstu 22letni mizarski
pomočnik Rafael Mahnič iz Škorklje
20letno služkinjo, jako čedno dekle,
Karlo Jerkičevo, ker ga je ta odslo-
vila. Dekle so odpeljali smrtno ranje-
no v bolnišnico. Krogla ji tiči v hrb-
tu. Mahniča pa so aretirali. Storilec
prizna, da je hotel Jerkičevo umoriti
iz maščevanja, ker ga je pustila.

Zapri so v Trstu uradnika Du-
šana Miklovitza zaradi pone-
verjenja 390 K na škodo firme Josip
Rupnik.

Pohotnež. Včeraj so aretirali v
Trstu na južnem kolodvoru 42letnega
trgovca Laha Pija Ravanella iz St.
Michele v Benečiji, ker je odpeljal in
poslil neko 12letno dekle. Rava-
nelli je preiskovalnemu sodniku pri-
znal zločin.

Nagrajen železniški sprevodnik.
Svojčasno smo poročali, da je dobil
železniški sprevodnik Jos. Veneti,
ki je rešil povodom velike železniške
nesreče pri Ogulinu sina budimpe-
stskega veleposestnika Eltötö od
staršev 7000 K nagrade. Poročila iz
Reke popravljajo sedaj to vest v to-
liko, da je dobil požrtvovalni spre-
vodnik 10.000 K nagrade.

Uboj. V Vodnjani in sicer ne
daleč od cerkve Sv. Frančiška so na-
šli ubitega nekega Antona Basaniča.
Imel je razbito glavo. Okrvaljeni ka-
meni poleg trupla pričajo, da je Ba-
saniča napadlo več napadalcev, ki so
ga potolkli s kamenjem.

Nevarna vožnja. Vladni parnik
»Audax« je našel blizu Pirana majhen
čoln, v katerem je ležal 15letni de-
ček že popolnoma onemogel. Fant je
ušel očetu, vzel njegov čoln in se
odpeljal na morje. V valovju je zgub-
il oba vesla in je bil še dva dni na
vodi brez hrane in pijače. Ponesre-
čenec je Ivan Barut iz Trsta.

Požar cerkve. Iz Reke poročajo,
da je zgorela zakristija in en del
župne cerkve v Jelenju. Škodo ce-
nijo nad 10.000 K. Kako je nastal
ognej še ni znano.

Dnevne vesti.

† Skader je padel! Ni ga slovan-
skega srca, ki bi ga ne bila ta vest
navdala z veseljem. Nepopisen je bil
vtisk, ki so ga napravile včeraj brzo-
javke, ki smo jih razobesili v svojem
izloženem oknu v Šelenburgovi uli-
ci. Ker pa smatrajo v naši državi
vsak izraz veselja nad zavzetjem
Skadra za nedopustno demonstraci-
jo, je nemogoče, dati vidnega izraza
radosti nad tem triumfom črnogor-
ske armade. Nihče pa nam ne more
briniti, da se v srcu veselimo tega
uspeha slovenskega orožja in da se
ga spominjamo s primernimi darili za
naše narodne in obrambne organi-
zacije.

+ Nemščina v naših c. kr. ura-
dih. Iz Trebnjega na Dolenjskem nam
piše prijatelj: Danes je prišla k meni
neka tukajšnja posestnica z nemškim
pisanjem in prosila, da ji stvar raz-
tolmačim. Začudi sem se, ko sem
ogledal pisanje. — C. kr. davkarja v
Radovljici toži namreč to posestnico
za mal ostanek na davku potom c.
kr. sodnije. In glejte! Tožba kakor
tudi rešitev je edino le v blaženi
nemščini sestavljena. Vprašamo: če
že moramo plačevati Slovenci davke
za c. kr. urade, terjajte nas vsaj v je-
ziku, ki ga umejemo. Da nam ne bo
treba iskati tolmačev. Če pa ne znate
slovenščine, pojdite se je učiti, ali pa
služit kam v Rajh!

+ Enakopravnost pa taka! Iz
krogov privatnih uradnikov se nam
piše: Te dni sem prejel nek odlok
one, pred par leti državno ustanov-
ljene pokojninske zavarovalnice, kjer
morajo biti zavarovani vsi privatni
uradniki južnih avstrijskih dežela in
ki ima svoj sedež v Trstu. Odlok je
bil pisan nemški na laško-nemški ti-
skovini. Zamanj sem iskal slovenske
besede, da, niti naslovno ime — firma
družbe — ni natisnjena v slovenšči-
ni. Sedaj ne vem, ali je slovenskih
uradnikov-udov tako malo, da se
odboru ne zdi vredno imeti sloven-
skih tiskovnin, ali pa ima tiskovine, pa
jih poslujoči uradniki ne morejo po-
rabljati, ker ne znajo slovensko.

+ Sajovic — deportiran. Na veli-
konočni ponedeljek, 24. marca, je po-
begnil iz Ljubljane nekdanji pisar
notarja Hafnerja, Ivan Sajovic, ki je
bil zadnji čas zaposlen pri nekkih kle-
rikalnih društvih. »Slovenec« je ta-

krat poročal, da je Sajovic defravdi-
ral tisoč kron. Sajovica so zasledo-
vali in dognali so, da se je s parni-
kom »Kaiser Wilhelm« odpeljal v
Novi Jork. Avstrijski konzulat v No-
vem Jorku je bil o tem obveščen in
je izposloval, da je bil Sajovic depor-
tiran. »Slovenec« je porabil to pril-
iko, da je napisal velik slavospev —
ljubljanski državni policiji, dasi ima
pravzaprav policija v Curihu v Švici
zaslugo, da se je posrečilo Sajovca
izslediti. Če bi namreč ne bila poli-
cija v Curihu dognala, da se je Sajo-
vic tam mudil in si tam kupil vozni
listek za Ameriko, če bi ne bila poli-
cija v Curihu dognala, s katerim
parnikom se pelje Sajovic, bi ga ljub-
ljanska državna policija lahko še da-
nes iskala. Ker »Slovenec« na eni
strani tako nezasluzeno proslavlja
ljubljansko državno policijo, na drugi
strani pa se ne zmeni za to, da je po-
licija vpeljala nemško uradovanje
tudi za stražnike, se nam skoro zdi,
da je postal — uradni list državne
policije. Pri tem pa mu je nekaj ušlo.
Pravi namreč, da se je Sajovic odpe-
ljal iz Ljubljane z 10.000 kronami. Da
bi si bil Sajovic tako svoto na pošten
način pridobil, je pač izključeno in je
skoro brez dvoma, da ni defravdiral
le tisoč kron, kakor je »Slovenec«
poročal, nego 10.000 kron. Zaradi ti-
soč kron bi si policija gotovo ne bila
napravila znatnih brzojavnih stro-
škov, zaradi 10.000 kron se pa že iz-
plača brzojaviti, saj je upati, da se de-
nar nazaj dobi.

+ Luka Smolnikar. Ljubljana je
še vedno vsa polna govoric o Luki
Smolnikarju. Govorilo se je tudi, da
se mudi v Dalmaciji. Z druge strani
pa se nam poroča, da se mudi Luka
Smolnikar v vasi Dane, pošta Stari
trg pri Ložu. Ob izvoru cerkniškega
jezera, takozvanem »Obrrhu«, leži
prijazna vas Dane, sredi vasi pa stoji
veliko poslopje, last svoj čas zelo
znanega, sedaj vpokojenega kaplana
Petra Hauptmanna. Peter je to pre-
moženje »kupil« od neke pobožne že-
nice in pravijo, da ni bilo ravno pre-
drago. Tu prebiva sedaj tudi Luka
Smolnikar. Hauptmann ima pri sebi
dve ženski; sestrta; starejšo je bil
škof enkrat iz farovža spodaj, a Peter
Hauptmann ni bil s tem zadovoljen
in se je dal vpokojiti; mlajša sestra
je šele 18 let stara.

+ Odlikovanje. Za posebno iz-
redne zasluge je cesar v priznanje
Najvišjega zadovoljstva podelil na-
memu rojaku gosp. Kontnu Krej-
čiju, nadporočniku v domobran-
skemu polku št. 1 na Dunaju, zlato
zaslužno kolajno s krono.

+ Osebnosti. Deželni šolski
nadzornik, dvorni svetnik dr. Anton
Primožič, ki je bil dosedaj pride-
ljen naucnemu ministrstvu, je bil
imenovan za pravega dvornega svet-
nika ter pridelen deželnemu šolske-
mu svetu v Dalmaciji namesto vpo-
kojenega deželnega šolskega nad-
zornika, dvornega svetnika Antona
Strölla.

— Dr. Ivan Oražen se je včeraj
vrnil z Balkana. Zadnji teden svoje-
ga bivanja na Balkanu je porabil v
to, da je prepotoval novo osvobodene
pokrajine. Bil je v Skoplju, v Prištini,
v Mitrovici, v Ferisoviču, v Tetovu
in v Prizrenu. Dr. Oražen bo o svo-
jih doživljajih v kratkem predaval na
sestanku, ki ga nalašč za to skliče
»Politično in izobraževalno društvo
za dvorski okraj«. Tudi naše uredni-
štvo naprosi dr. Oražna, da opiše in
oriše svoje doživljaje v našem listu.

— Zaradi padca Skadra so imeli
pri vladi včeraj velike skrbi. Ves dan
so policijski agentje švigali z resnimi
obrazi po mestu, ponoči pa je imela
vsa policija »Bereitschaft«. A današ-
nji raport je bil: — nič novega!

— Jurjevanje na Ljubljanskem
gradu bo v nedeljo, 27. t. m., jutraj
od 7. nepretrgoma do mraka. Šentja-
kobsko-trnovski podružnici Ciril-
Metodove družbe taborita v obširnih
šotorih na levi strani vhoda, šentpet-
terska pa pri kapelici na desni strani,
če se gre vanjo. Vse podružnice so
se oskrbele z najboljšo pijačo in jest-
vinami, slaščicami in drugimi potreb-
ščinami za dušo in telo, tako, da se
bo vsak lahko zabaval, ne da bi ga
pri tem preveč vzbolzel žep. Na jurje-
vanje ni nobene vstopnine, sprejema-
jo se pa prostovoljni darovi. Ker je
veselica prirejena v prid naši preko-
ristni šolski družbi, upamo, da se pri-
reditve, ki je prva pomladanska ljud-
ska veselica na prostem, udeležijo za-
neslljivo vsak napreden Ljubljčan
in okoličan, kakor tudi nežni spol, da
bo bolj vesela družba.

— Zekki paša v Ljubljani. Na ne-
deljsko jurjevanje na Gradu pride
slav. Zekki paša z vsem svojim hare-
mom izbranih devic. Za primerno
varstvo je preskrbel na obe strani.
Ložiral bo v prostorih šentjakob-
sko-trnovskih podružnic.

— Zapiranje trgovin in delovni
čas trgovskega ošoba v Ljubljani. Z
današnjim dnem je stopila v veljavo
odredba deželne vlade, da se morajo
v Ljubljani, v Spodnji Šiški in Zgor-
nji Šiški, v Vodmatu, na Selu in v

Mostah trgovine zapirati najpozneje ob 8. zvečer in se ne smejo odpirati pred pol 7. zjutraj. Ob delavnikih pred nedeljami in prazniki in na zadnji delavski večer pred Miklavžem in Božičem smejo biti trgovine odprte do 8. Pekarske, mesarske in mlekarske obrti se ne smejo odpirati pred 5. zjutraj. Prodajalne živile smejo biti odprte do pol 9., pred nedeljami in prazniki, pred Miklavžem in Božičem pa do 9. zvečer. Za prodajalne z mešanim blagom veljajo izjemne določbe le pri prodaji živil. Kupcem, ki so ob času zapiranja že v trgovini, je dovoljeno postreči. Prestopki se kaznujejo po obrtnem redu in po ministrski naredbi z dne 30. septembra 1857. Paziti na prestopke te naredbe, je dolžnost državne policije.

Kinematograf »Ideal«. »Quo vadis« ta orjaški veleznimivni film, ki se predvaja še do ponedeljka, vzbuja med občinstvom velikansko zanimanje in ne morejo prehaliti krasoto prizorov, ki nam jih nudi ta slika. Naval na blagajno je silen in so predstave vselej do zadnjega sedezja razprodane. Sl. občinstvo se prosi, da si vstopnice preskrbi v predprodaji od pol 11. do 12. dopoldne, ker je pri blagajni prevelik naval. Zavoljo velikega navala bode v soboto od 1. do 3. popoldne tudi ena predstava za dijake ob nižnjih cenah.

S ceste. Predvčerajšnjem popoldne je trmoglav vozniček pred »Bavarskim dvorom« zapeljal tik pred prihodom električnega voza na tir in ker se ni hotel naglo umakniti, mu je električni voz zvrnil takozvano »trugo« in tudi voz sam bi se bil kmalu razbil.

Med naborniki. Danes dopoldne je prišlo iz neke gostilne več opitih nabornikov-okoličarov, kateri so se na Cesarja Jožefa trgu sprli in stepi. Glavnega pretepeča in povzročitelja je policija aretirala.

Včerašnji semenj je bil precej slabo obiskan, kajti prignali so samo 21 volov, 1 bika, 19 krav, 2 teleti in 12 kurnikov kokoši, kupčija je bila srednja.

Izgubil se je football od začetka do konca Mestnega trga. Kdor ga najde, naj ga odda pri Šibeniku, Stari trg 28.

Najdene starine. Včera popoldne so delavci izkopali pri napravi kanala - nabiralnika za semeniščem človeško okostje, meč in konjsko podkev.

Telefonska in brzojavna poročila.

Vojna na Balkanu.

Padeč Skadra. — Splošna evropska zmeda.

London, 24. aprila. Liberalne stranke obeh zbornic hočejo predložiti Asquithu petičijo, ki zagovarja pravico Črne gore na Skader. Ista petičija protestira proti demonstraciji brodovja v črnogorskih vodah in zahteva, da naj se Angleška na tej demonstraciji ne udeležuje več, marveč naj ponudi svoje posredovanje, da skupaj z drugimi velesilami najde izhod, ki bi ohranil mir.

Dunaj, 24. aprila. Zunanji minister Berchtold se je še tekom včerajšnjega dneva s posebno noto obrnil na evropske veleposlane. Nota pravi, da zahteva veslek padca Skadra mednarodni položaj takojšno razjasnjenje mednarodnega položaja. Nota opozarja nadalje na sklepe londonske konference veleposlanikov ter poudarja, da pričakuje avstrijska vlada, da bodo vse velesile, kakor so bile solidarnostne v sklepih, tako tudi solidarnostne v posledicah.

Nota zahteva, da naj velesile zahtevajo, da Črna gora v najkrajšem času preda Skader, sicer naj se izkrajši oddelki mednarodnega brodovja ter zasedejo ne samo nekatere obrežne kraje, marveč tudi druge kraje v deželi.

Če bi se velesile ne mogle sporazumeti, pravi nota nadalje, naj se zahteva evropski mandat.

Nota poudarja nadalje: Ker je bil na londonski konferenci soglasno storjen sklep glede Skadra, je smatrati, da se bodo velesile tudi držale tega sklepa. Če se tedaj skupna akcija ne posreči, je

vsaka posamezna velesila upravičena na poseči vmes in pripomoči sklepu do veljave.

Avstrijska nota protestira proti vsakemu zavlačevanju ter zahteva odgovor še danes ali jutri.

Avstrija ima na črnogorski meji vse pripravljeno, tako da vsak trenutek lahko prične z akcijo proti Črni gori z vseh strani in da ji je uspeh zagotovljen.

Belgrad, 24. aprila. Politični krogi srbski ne presojajo situacije po padcu Skadra preslabo. Politiki pričakujejo, da se bodo velesile sprijaz-

nile z dejstvom o zavzetju Skadra in da tudi Avstro-Ogrska ne bo poskušala posebne akcije. Pri današnjih srbskih manifestacijah glede padca Skadra se je množica poleg simpatičnih klicov napram Črni gori povoljno izražala o Avstriji, češ da avstrijske težnje ne bodo prekoračile mej Črne gore in Srbije.

London, 24. aprila. Današnja konferenca veleposlanikov danes ni prišla do nobenega sklepa, kaj bo s Skadrom? Avstrija vstaja še vedno pri svoji zahtevi, da pripade Skader Albaniji. In to zahteva je Avstrija tudi po padcu Skadra ponovila. V očigled temu bo konferenca bržkone v pomirjenju avstro-ogrsko monarhije izdala ponovno slovesno potrditev, da naj pripada Skader bodoči prosti Albaniji, seveda z gotovimi ugodnostmi za črnogorskega kralja. Če bi kralj Nikolaj črnogorski to ponudbo odklonil, se bo vprizorila nova demonstracija evropskega brodovja, ki bo zasedlo ojačeno jadranska pristanišča.

London, 24. aprila. Zavzetje Skadra in posledice zavzetja se presojajo v Londonu sledeče: Padeč Skadra je ustvaril popolnoma novo situacijsko sliko. Črnogorski kralj Nikola se sedaj po tem sijajnem uspehu črnogorskih svojih junakov lahko ukloni Evropi, odnosno željam bajne Evrope, in prepusti Skader, ali pa ga ta Evropa k temu prisili. Vsekakor pa mora Evropa v tem slučaju priznati Črni gori jako obsežne teritorialne koncesije. Nadaljnih nasilnih korakov proti črnogorskemu kralju Nikolaju Evropa ne more podvzeti, ker on lahko sedaj soglaša z ostalimi zavezniki in podpisuje preliminarni mir. Avstrija bi lahko sicer pričela akcijo na svojo pest, kar bi imelo seveda sedaj še negotove uspehe. Toda mnenje v Londonu smotri za tem, da morajo ostati velesile edine in vse v skupnem evropskem koncertu, in da ne sme nobena država tega koncerta prekiniti in začeti separatno politiko.

Cetinje, 24. aprila. Nagovor kralja Nikole z balkona svojega dvorca je napravil med občinstvom velikanski vtisk. Kralj je izražal svoje veselje nad padcem Skadra, ter naglašal, da so sedaj izpolnjene stoletne želje črnogorskega naroda na najsijajnejši način. Mnogo žrtev je zahteval Skader, mnogo junaških sinov je padlo, toda kri ni bila prelita zaman. Žrtve bodo rodile še popolnoma neznan, toda velikanski uspeh.

»Skader je danes črnogorski.«

Ta nova posest Črne gore bo pripomogla državi do novega razvoja in bo pokazala, da je bil uspeh črnogorskih sinov vreden velikih žrtev.

Življenje Črne gore je spojeno s Skadrom. Končno je zaklical kralj »Živel črnogorski Skader.«

Množica je navdušena ponavljala te klice. Kralj je nato izjavil:

Padeč Skadra je ustvaril novo situacijo, s katero bodo morale računati velesile. Ni mogoče misliti, da bi Evropa iztrgala Črnogorcem to mesto. Če bo Evropa to hotela, se bo Črna gora upirala do zadnjega moža.

Cetinje, 24. aprila. Kralj Nikola je dobil na tisoče pozdravnih brzojav s celega sveta. Brzojavke, ki so prihajale, so bile celo iz Avstralije, iz Azije in Amerike. Samo iz Afrike ni bilo brzojavke.

Cetinje, 24. aprila. Kralj Nikola je dobil več tisoč brzojav iz Rusije. Brzojavke so poslali zlasti vsi ruski veliki knezi.

Prva brzojavka je dospela od italijanske kraljice.

Belgrad, 24. aprila. Povodov ovacij prebivalstva Belgrada pred ruskim poslanstvom je stopil ruski poslanik na balkon ter zaklical: »Živela Balkanska zveza.«

V političnih krogih se smatra to kot znamenje, da bo končna odločitev padla v smislu črnogorskih zahtev.

Belgrad, 24. aprila. Vladna »Samouprava« slavi zavzetje Skadra kot fait accompli, kateremu se bodo uklonile tudi velesile, če hočejo upoštevati razloge humanitete in upravičenosti. Londonski sklep se bo moral izpremeniti.

Dunaj, 24. aprila. Oficijozno situacijsko poročilo poroča, da je Črna gora briskirala celo Evropo, in da je smatrati črnogorsko stališče za silno otežkočeno. Velesile odklanjajo črnogorske želje po teritorialnih kompenzacijah, o katerih ne more biti govora, ter pravijo, da je vsled trdovratnosti Črne gore v veliki nevarnosti.

Proslava osvojitve Skadra v Belgradu.

Belgrad, 24. aprila. (Izvirno poročilo.) Manifestacije v proslavo padca Skadra so navzele čez dan večje dimenzije. Ustavljen je ves reden promet. Izložbe prodajalen so okrašene z narodnimi trobojnicami

in slikami. V nekaterih oknih so izložene kroglice onih topov, ki so bili prvi izstreljeni pri Prizrenu in pred Skadrom. Na stenah hiš vise slike kralja Nikole ter raznih srbskih in črnogorskih generalov. Po ulicah valovi brezštevilna množica, na katere čelu stopajo godbe. Pred velikimi restavracijami pogoščajo meščani z vinom in pivom voljake in rezerviste. Šole so bile ves dan zaprte. Mestna občina je izdala razglas, v katerem poziva meščanstvo, naj okraši in razsvetli svoje hiše in sodeluje pri slavnostnem sprevodu. V razglasu se pravi med drugim: »Orožje proslavljene srbske armade v rokah junaških bratov Črnogorcev je izvajalo srbskemu narodu veličastnejšo zmago ter razbilo trde zidine nesvojljivega Skadra.« Te lepake so razdelili po vsem mestu. Popoldne so bile vse ulice polne praznično oblečene meščanstva. Semtertja pleše narodno kolo. Ko se je ministrski predsednik Pašić vračal iz skupščine, mu je množica hotela izpreči konje ter ga hotela nesti na rokah v ministrstvo. Predpoldne je narod priredil velikanske ovacije pred Grand hotelom črnogorskemu ministru Drlijeviću. Električna cestna železnica je vsa v narodnih zastavah. S trobojnicami je okinčan vsak, ki stopa po ulicah. Popoldne se je množica zbrala na gledališkem trgu pred spomenikom kneza Mihajla. Tu je sviralo več vojaških godb. Pred spomenikom so se ustavila razna društva in korporacije z zastavami. Vseučiliška mladina je nosila kombinirano srbsko-hrvaško zastavo. Ko je došla mimo pomenika skupina visokošolcev s hrvaško trobojnico, jih je množica burno pozdravila, godba pa je zaigrala »Lepo našo domovino«. Nato se je spreved pomikal pred Grand hotel, kjer je priredil narod presrečne ovacije črnogorskemu ministru Drlijeviću. Črni gori in kralju Nikoli. Od tu se je množica, ki je štela najmanj 20.000 oseb, obrnila in krenila pred kraljevski dvor, kjer je Riznić pozdravil v navdušenem govoru kralja Petra. Kralj je bil burno aklamiran. Zahvalil se je za ovacije in naglašal, da ga globoko veseli narodna radost zbog zmage bratov Črnogorcev in njihove vojske. Končno je pozval vse, naj skupno ž njim zakličejo »Bog živi kralja Nikola I.« Velike ovacije so se pojavile pred ruskim poslanstvom. Poslanik Hartvig z rodbino je stopil med množico in se je ginjen zahvaljeval za ovacije. Spreved se je nato še ustavil pred ministrstvom zunanjih del. Meščan Vuletić je v navdušenem govoru pozdravil ministrskega predsednika Pašića. Pašić se je prisrčno zahvalil, slaveč črnogorsko zmago. Da si ves dan manifestacije niso ponehale, vendar se ni dogodil noben nered. Zvečer so bil vse ulice sijajno razsvetljene. Na oknih in v izložbah so bili razni transparenti, ki so slavili junaštvo črnogorske vojske. Ob pol devetih zvečer so meščani priredili sijajno baklado z godbo. Veselje in navdušenje, ki vlada vsepovsod, je nepopisno.

Italijanski list o padcu Skadra.

Rim, 24. aprila. »Tribuna« priobčuje iz Muriciana, glavnega taborišča generala Martinovića, te-le podrobnosti o padcu Skadra: Zjutraj ob 1. dne 23. t. m., so črnogorske čete vkorakale v mesto. Naskok na trdnjavo se je začel zvečer dne 21. t. m. Črnogorci so navalili na Taraboš in Brdico. Najprej je pričel ofenzivo general Martinović z armado 8000 mož ter v ljutom boju zavzel zapadno okope na Tarabošu. Isto noč je general Vukotić prepeljal 6000 mož preko jezera in jih izkrcal pri selu Skja v bližini Zogaja, kjer je bilo zbranih že 8000 mož. S to armado je udaril na Taraboš. Istočasno so Črnogorci napadli turške pozicije na Brdici. Operacije proti Brdici so podpirale črnogorske baterije z Oblika. Turške pozicije na Brdici so bile popolnoma izolirane, ker je povodenj okolišla ves for, da je bila vsaka komunikacija med Brdico, Tarabošem in mestom popolnoma nemogoča. Na Malem Bardanolu so bile nameščene še srbske čete, ki vsled povodnj niso mogle zapustiti svojih pozicij. Akcija srbskih čet je bila naperjena naravnost proti Skadru. Ob zori dne 22. t. m. so turške baterije na Tarabošu pričele strahovito obstreljevati sprednje voje Vukotičeve divizije, ki so dopele do prvih turških okopov. Tu se je pričela borba na nož. Vkljub velikim izgubam so Črnogorci posledno napredovali, dasi so urške baterije s Taraboša sipale na nje šrapnele in granate. Vukotičeva armada bi bila prisiljena, da se umakne, ako bi jo v njenem prodiranju ne podpirali veliki srbski obojevalni topovi s Široke gore in Muriciana. Okrog popoldneva so Turki napravili silen protinapad, ki pa se ni posrečil. Popoldne je turški odpor jel popuščati. Vsi črnogorski in srbski topovi so osredotočili svoj ogenj na Taraboš. Med silnim obstreljevanjem je general Vukotić obnovil naskok na Taraboš in končno se mu je posrečilo zavzeti tudi greben

te gore ter izstreliti Turke iz zadnjih pozicij. V tem trenutku je poslal Esad paša prošnjo, naj pošlje Vukotić v Skader svojega parlamentarja. V Skader je odšel sam general Vukotić. Esad paša je izposloval prost odhod Albancem, za se pa je izjavil, da še noče kapitulirati. Ob enem je izročil Vukotiću protest avstro-ogrškega konzula proti obstreljevanju mesta. Ponoči se je bombardma zopet obnovil. Med tem so Srbi osvojili Brdico in črnogorska vojska je drla proti mestu z vsklikom: »V Skader! V Skader!« Ker je Taraboš že bil v črnogorskih rokah in ker je končno padla tudi Brdica, je Esad paša uvidel, da bi bila vsaka nadaljna obramba brezuspešna ter je kapituliral.

Dunajska vest.

Dunaj, 24. aprila. Oficijozno se poroča, da je vest o svobodnem odhodu turške armade iz Skadra napravlila na Cetinju zelo deprimirajoč vtisk, zlasti je javnost zlovoljna za tegadelj, ker se je Turkom pustilo orožje. Izvedelo se je, da je general Martinović prvotno zahteval turških parlamentarjev, da se jim dovoli svobodni odhod, odklonil, končno pa je le moral ugoditi, ker je to naravnost ukazal kralj Nikola, da se s tem prihrani črnogorski vojski nove žrtve. (Svobodni odhod je Črna gora dovolila Turkom pač zategadelj, ker bi 26.000 ujetnikov ne mogla preživeti in vzdrževati! Opomba uredništva!)

»Polpolnoma nov položaj.«

London, 24. aprila. Politični krogi priznavajo, da je padeč Skadra ustvaril popolnoma nov položaj. Na eni strani bo padeč Skadra olajšal kralju Nikoli stališče, da bo se raje (?) uklonil volji velesil, ker je s kapitulacijo skadske trdnjave zadoščeno črnogorskemu ponosu in samoljublju, na drugi strani pa zaslužijo žrtve, ki jih je Črna gora doprinesla za Skader, da se jih odplača ne samo z denarnimi, marveč tudi s teritorialnimi kompenzacijami. Vsake nasilne odredbe proti Črni gori je v danih razmerah odgoditi. V londonskih političnih krogih se boje, da bi Avstro-Ogrska jela postopati proti Črni gori na svojo pest ter skušala Črnogorce sama izgnati iz Skadra. Za to zahtevajo londonski listi, zlasti pa oficiozna »Westminster Gazette«, naj velesile vzdrže skupni koncert ter preprečijo, da bi kakšna posamezna velesila postopala v tem kočljivem vprašanju na svojo pest, ker bi to škodovalo stvari sami, zlasti pa bi spravilo v nevarnost evropski mir.

Belgradski župan kralju Nikoli.

Belgrad, 24. aprila. (Izvirno poročilo.) Župan belgradske občine Ljuba Davidović je poslal kralju Nikoli čestitko, v kateri pravi med drugim: »Prosim vaše veličanstvo, da sprejmete iskreno čestitko v imenu Belgrada, radostnega in ponosnega, da je napočil veliki dan za celokupno Srbstvo, ko je Skader postal diven biser v kroni črnogorski. Belgradčani so prepričani, da ni sile, ki bi Skader, prestolnico stare Zete, ugrabila Črni gori, kateri pripada.« Župan je poslal čestitke tudi cetinjski občini. Tudi Pašić je čestital črnogorski vladi.

Čez dan je bila o padcu Skadra obveščena vsa Srbija. Od vseh strani prihajajo vesti o velikih manifestacijah. Tudi v Skoplju in Prizrenu in v ostalih novoosvojenih mestih so na svečan način proslavljali skadsko zmago.

Poslaniška konferenca v Londonu.

London, 24. aprila. Reuterjev urad javlja, da se je konferenca, ki je bila sklicana za danes, vršila že včeraj. Seja se je vršila predčasno zato, ker je nepričakovano došel odgovor balkanskih zaveznikov na posredovalni predlog velesil. Veleposlaniki so mnenja, da je odgovor balkanskih zaveznikov pripraven temelj za sklenitev definitivnega miru. Ta teden ne bo več poslaniške seje. Sod se, da bodo velesile izvedle novo demarš pri kabinetih voljujočih se držav in da bodo v tej demarš že natančno navedle pogoje definitivnega miru. Včerašnja konferenca se je dotaknila tudi vprašanja, ki je postalo aktualno vsled padca skadske trdnjave. Splošno stališče diplomatov glede tega dogodka ni posebno jasno. Prvotno se je domnevalo, da bo ta dogodek povzročil nove zapletljaje, kasneje pa je prevladalo mnenje, da bo padeč Skadra samo Črni gori olajšal stališče, da se ukloni volji velesil. Poslaniki so mnenja, da bo treba ves kompleks balkanskih vprašani definitivno rešiti.

Pariški listi o padcu Skadra.

Pariz, 24. aprila. Vsi pariški listi izražajo svojo radost, da se je Črnogorcem končno le posrečilo osvojiti Skader. Pri tem ne prikrivajo svojega veselja nad zopetnim popolnim porazom avstrijske politike in avstrijske diplomacije.

Mirovna pogajanja.

Carigrad, 24. aprila. Uradno se razglša, da je bilo premirje med

bolgarskimi in turškimi generali ponovljeno in podaljšano do 4. maja. V političnih krogih se zatrjuje, da odpotoval veliki vezir v Hadem, kjer se naj podpišejo mirovne preminarije.

Dementi srbsko-bolgarskega spopada.

Belgrad, 24. aprila. (Izvirno poročilo.) Iz Skoplja uradno dementirajo vesti, da bi bile bolgarske čete napadle srbske oblasti v Krivi Palanki in vojaški transport med Palanki in Kumanovim. V Skoplju so v proslavo padca Skadra izpustili na svobodo več kakor tisoč turških ujetnikov, kar je na turško prebivalstvo napravilo globok vtisk.

Ultimatum Bolgarske Grške.

Berlin 24. aprila. Iz Soluna poročajo, da bo baje v kratkem Bolgarija podala Grški ultimatum.

Zaplenjenje vojnega materijala.

Milan 24. aprila. List »Secolo« piše, da so v Jakinu zaplenili v Valoni namenjenih 60 sodov puškinih zabojev. Pošiljatev je bila napačno označena za staro železo.

Vrnitev turških vojnih ujetnikov.

Atene 24. aprila. Vest, da bi turška vlada Turčiji predlagala, da pusti 5000 vojnih ujetnikov, ki bi turški prepeljala v Mersino, se uradno dementira. Gre samo za poslatev 250 turških ujetnikov v Mali Aziji.

Rdeča liga v Bagdadu. — Neodvisnost Arabije.

Pariz 24. aprila. V Carigradu došle vesti, ki zelo vznemirjajo turško vlado. V Bagdadu se je namreč ustanovila in zelo ojačala takozvana »Rdeča liga«, ki zahteva neodvisnost Arabije. Liga razširja med prebivalstvo v Bagdadu proklamacije, v katerih grozi splošno revolucijo, če turška vlada ne proglasi takoj neodvisnost Arabije.

Spor v nižjeavstrijskem deželnem zboru.

Dunaj 24. aprila. V včerajšnji seji deželnega zbora je prišlo do ostrinaspasitve med krščanskimi socijali in med zastopniki veleposestva. Deželni maršal princ Liechtenstein je napadel namestnika deželnega maršala barona Freudentala, kar je povzročilo na veleposestvu strašno nejevoljo. Barona Freudentala je prekinil zveze z princem Liechtensteinom. Ker je princ Liechtenstein tudi v posebnem pismu barona Freudentala njega žalil, je dosegel splošno kritično višino. Kako se bo cela zadeva dovršila še ni znano.

Gališko vprašanje.

Dunaj, 24. aprila. Z raznih strani so se vršili poskusi pregovoriti poljske škofo, da bi ne nasprotovali volji reformi. Poskusi so ostali brezuspešni. Glasom poljskih poročil se bo na vsa način vršila sredi maja seja poslanske zbornice. Če bi se izkazale obravnave v zbornici vsled opozicije strank v nemogoče, potem bo državni zbor zaključen. Potem bo razpuščen tudi gališki deželni zbor in volitve se bodo vršile v jeseni. Namestnik Bobrznyski bo odložil svojo službo že 1. maja in odpotoval iz Lvova. Poljska ljudska stranka kandidira za namestnika sekcijskega šefa v finančnem ministrstvu dr. viteza Galeckega. Gališki minister kraljan pl. Dlugosz ostane na svojem mestu.

Aretacije v Pragi.

Praga, 24. aprila. Poročajo, da je bilo povodom manifestacij ob prihodu padca Skadra aretiranih 30 oseb. Med njimi tudi poslanec Fresl, katerega pso kmalo izpustili.

Manifestacije zaradi Skadra v Zagrebu.

Zagreb, 24. aprila. Včeraj popoldne so se vršile po celem Zagrebu velikanske manifestacije zaradi padca Skadra. Zlasti v llici se je nabrala nepregledna množica, ki je navdušeno klicala črnogorskim junakom slavo. Policija zatrjuje, da je slišala klice »Živela Črna gora« in da je občinstvo pelpo: »Onam onamo«. Policija pa trdi, da so se slišali klici: »Doli Avstrijo!« Policija je naslopila z orožjem in razgnala množico. 6 vseučilišnikov je bilo aretiranih. Vsa vladna poslopja so zastražena z močnimi kordoni.

Pragmatična sankcija in grof Apponyi.

Budimpešta, 24. aprila. Grof Albert Apponyi izjavlja danes v »Hiraplat« ni mogoče imenovati slavje pragmatične sankcije vboda z iglo, marveč da je treba to slavje imenovati na večji državnopravni škandal ker pomeni uradno priznanje avstrijske državne pravne teorije, ki smatra pragmatično sankcijo za Avstrijo in za Ogrsko kot enoten državnopravni akt in izvaja tega državnopravno enoto za Avstrijo.

Manifestacije povodom padca Skadra v Petrogradu.

Petrograd, 24. aprila. Velikanska množica se je zbrala na Nijevskem prostoru ter pred katedralo Preobraženskjo. Množica je slavila zmago Črnogorcev ter zahtevala preobnovo ruske politike.

V nedeljo, 27. aprila 1913

jurjevanjena ljubljanskem gradu
od zore do mraka. Brez vstopnine.**Društvena naznanila.**

Narodna založba. Občni zbor Narodne založbe bo dne 10. maja ob 6. popoldne v Narodni tiskarni.

Društvo za zgradbo Sokolu I. se zahvaljuje g. prirejevalcem plesa g. mesarskih pomočnikov. Za dar 20 K iskrena hvala — da bi našlo mnogo posnemovalcev!

Društvo za zgradbo in vzdrževanje »Sokolskega doma« telovadnemu društvu »Sokol II.« v Ljubljani priredi dne 1. maja veliko pomladansko veselico na Babičevem vrtu. Spored je zabaven, tako, da bo mogoče neprisluseno se zabavati. Ker ima društvo blag namen, zgraditi »Sokolu II.« potrebni »Sokolski dom«, prosimo vse ono, Sokolstvu naklonjeno občinstvo, ki te naše prireditve ne more posetiti, da blagovolijo poslati kak dar, v denarju ali blagu, pri tako uspeh veselice povečati. Pričakujemo, da se temu apelu slavno občinstvo v največjem številu odzove.

Društvo inženirjev v Ljubljani. Jutri v petek, dne 25. aprila ob 8. zvečer sestanek v gorenji sobi gostilne »Pri roži«. Na dnevnem redu je razgovor o važni društveni zadevi.

Hranilni in posojilni konsorcij prvega splošnega uradniškega društva Avstro-Ogrske v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor dne 26. aprila ob 8. zvečer v salonu restavracije g. Mraka.

Društvo c. kr. sodnopisarniških in zemljkniških uradnikov na Kranjskem ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 4. maja t. l. ob 3. popoldne v hotelu Štrukelj, Dalmatinova ulica v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. Društveniki se vabijo na množično udeležbo.

Akad. društvo slov. veterinarjev na Dunaju priredi v soboto, dne 26. aprila ob 8. zvečer svoj VI. redni občni zbor v restavraciji »Siegel« III. Neulinggasse 28 z običajnim dnevnim redom.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Mnenje gosp. dr. H. Kremerja, zdravnika splošne poliklinike na Dunaju.

Gosp. J. Serravallo

Trst.

Čast mi je, odgovoriti na Vaše vprašanje, da sem dosegel najboljši uspehi z Vašim železnatim kina-vinom Serravallo pri slabokrvnosti, anoreziji in pri posledicah malarije.

Dunaj, 6. septembra 1911.

Dr. H. Kremer.

Foulardna svilaod meter 1 K 15 vin naprej za bluže in obleke. Franko in **že ucarinjeno** se pošilja na dom. Bogata izbira vzorov se pošlje s prvo pošto. — G. Henneberg, dvorni dob. Nj. V. nem. cesarice, Zürich.**MARGARINA DOMINO**

vedno sveža v zalogi pri:

Bratih Robè, Novo mesto

Poslano.

Kino-Metropol v delnem gledališču. Velezanimiv, krasen spored. Danes in jutri: Pogreb grškega kralja Georgija v Atenah. Zanimivost prve vrste!

Ustna voda**KALODONT**
Zobna krema**Bay - rum****s konjličkom**

tvrdke Bergmann & Co, Dečin na Labi ostane prej ko slej najboljši vseh vod za glavo, za racionalno negovanje las, zabranjuje vsakršno tvoritev luskin, prezgodnje osivenje in izpadanje las ter jači lasne korenine. Premnogo priznanj. V steklenicah po K 2 — in K 4 — se dobiva po vseh lekarnah, drogerijah, par fumerijah in brivnicah.

Čut za lepotoin
življenska modrost

zahteva, da nosimo svoje čevlje

BERSONIRANE.**BERSONIRATI**
se pravi opremiti si čevlje pristnimi novimi
gumijevimi podpetniki „BERSON“

Bersonwerke, Dunaj VI.

Potrli globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskrenoljubljen sin, brat, stric in svak, gospod

Ivan Adamič

posestnik in vrvar

danes zjutraj ob 6., previden s sv. zakramenti, mirno in vdano preminil. Pogreb blagega pokojnika se vrši v soboto, 26. aprila ob polstirih iz hiše žalosti Sv. Petra cesta št. 31, na pokopajšče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v Ljubljani in v Kamniku. Bodí pokojniku prijazen spomin!

V Ljubljani, 24. aprila 1913.

1465

Ivan N. Adamič oče. Beti Adamič mati. Anton, Alojz, Frano bratje. Ivana, Fani, Julča, Beti sestre.

I. slov. pogrebni zavod Jos. Turk.

Meteorološko poročilo.

april	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura	vetrovi	nebo
23.	2. pop.	735.0	16.2	sr. jz.ah.	del. jasno
9. zv.	735.6	11.8	slab jug	oblačno	
24.	7. zv.	734.5	11.4	brezvetr.	

Srednja včerašnja temperatura 11.6°, norma 11.0°. Padavina v 24 urah 0.0 mm.

Družabnik

z 10.000 K se lažje

v svrhu ustanovitve novega, še ne obstoječega podjetja, katerega zelo ugoden prospek je zagotovljen. — Ponudbe pod „Zanesljiv 1464“ na upravnishstvo »Sl. Nar.« do 28. t. m. 1464

Samo 5 kron

stane moja pristna švicarska remon-toirka patentirana ura na aldro, sistema Roskopf št. 4000. z masivnim sidrom, natanko regulirana s triletno pismono garancijo. — St. 4002. leta s svetovnim kazalcem K 5-50. Brez rizika. Zamenja dovoljena ali denar nazaj. Pošljite proti povzetju ali če se pošlje denar naprej prva tvojica ur

JAN KONRAD

c. in hr. dvorni dobavitelj, Most št. 2369 (Češko).

Glavni katalog z 4000 slikami na zahtevo gratis in franko

Oddaje se v najem 1459

prostori

(2 do 5 sob), pripravljeni za pisarno na Miklošičevi cesti št. 18. (poleg justične palače). — Poizve se samo v II. nadstropju Miklošičeva cesta 8.

stanovanje

s 6 sobami, kuhinje, kopalno sobo in dvorišče z vrtom. — Ravnotam stanovanje s 4 sobami in kuhinjo. Eventualno cela hiša z gornjimi prostori. Pojasnila da Kmetška posojilnica, Ljubljana Dunajska c.

Moderne zidana, solčno ležeča

: hiša :

ki je še 16 let davka prosta na najlepšem kraju v Ljubljani z velikim krasno zasajenim vrtom, z 2 lepima stanovanjema po 4 sobe s kopeljo itd.

se jako ugodno prodaja.

Več se poizve pri upravnishstvu

»Slovenskega Naroda«. 1446

Mlin in žaga

Je naprodaj; pet minut oddaljena od postaje bodoče belokranjske železnice, k temu spada hiša s potrebnimi stanovanji in kletmi ter s potrebnim gospodarskim poslorjem, vse skupaj v dobrem stanju. Interesentje naj naslove ponudbe pod 1407

„Malnica“ na upravnishstvo »Sl. Nar.«

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo:
Krasne**BLUZE** krila, kostume, nočne halje, perilo in vsako modno blago.

Zelo solidna trrdka:

M. Kristofič - Bučar

Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša.

Neprekosljava v

otroških oblekah

in krstni opravi. "

Ker ne moremo na prénmoga vprašanja posamezno odgovarjati, s tem naznanjamo, da imamo še velike zaloge

sadnega, lepotnega in drevorednega

drevja

zlasti lepe marelice, češnje, hruške, jablani itd. Cena: jablani komad od 30 vin. naprej, marejce, češnje, hruške komad od K 1 — naprej. Vrtnice toletnega zimskega cepljenja, visokostebelnate komad od 80—100 vin., 100 kom. 60—70 kron. Najboljši čas za presajanje igličevja se je pričel in traja do konca maja. Smreke 30—220 cm vis. kom. 25—200 vinarjev. Weymouthov borovec 30—300 cm vis. komad 70—300 vin. Beli borovec 30—300 cm vis. kom. 70—250 vin. Črni borovec 30—100 cm vis. kom. 70—100 v. Mecesen 30—300 cm vis. kom. 70—300 vin. Za posaditev na debelo posebno pripravne 4—5 letne, večkrat prešolane smreke, 30—60 cm vis. 1000 kom. K 50—. Hrasti (Stieleichen): 3—5 l. sadike za 1000 kom. 15—25 K. Gledičije: 1—4 l. sadike 20—250 cm vis. 1000 kom. 12—55 K. Dalje pasmena perotina in nje jajca za valenje, lovni fazani in njih jajca za valenje. Glav. katalog gratis. Grožnja Batthyányja graščinska upr. Csendlak pri Radgoni.

Restavracija Dachs

Ljubljana, Florijanska ulica 33.

se priporoča za obilni poset. Pristna vina, izborna puntigamsko marčno in bavarsko (črno) pivo. Okusna mrzla, gorka kuhinja ob vsakem dnevnem času. — Na novo otvorjena

prenočišča.

Cene in snažne postelje, priporočljive posebno ljudem z dežele. — Z odličnim spoštovanjem 1431

Ivan in Marija Dachs.

Sprejme se 1448

trgovski pomočnik

v večji trgovini mešanega blaga na Moravskem. Naslov pove uprav. »Slov. Naroda«.

Dve izurjeni

1457

šivilji

četudi brez učnega ispričevala, ki ga pa lahko dobite, sprejme takoj Marija Mazej, šivilja v Postojni.

Mlajši samski dobri

ključavničarski pomočniki

se sprejmejo takoj.

Ponudbe je pošiljati z navedbo starosti in spričeval na trrdko Jos. Lorber & Comp, Zalec, Stajersko. 1440

Mlad trgovski pomočnik

zmožen obeh deželnih jezikov, izurjen trgovine mešane stroke, 1460

želi službe takoj ali pozneje.

Pisma naj se blagovolijo pošiljati pod nalovom „O. K. 45. a“ Laški trg (M. Tüffer) pošto ležeče.

Sprejme se za večje gostilno blizo kolodvora 1435

natakarica

na račun.

Nastop po dogovoru. Pisma pod „S 121“ na upravnishstvo »Slovenskega Naroda«.

Velika firma išče prve vrste

potnika za motorje

za Kranjsko in Primorje.

Znane mu morajo biti zadevne razmere in imeti mora potrebne jezikovne znanosti. — Ponudbe z navedbo plače pod „W. L. 8816“ na anončno ekspedicijo Rudolf Mosse, Dunaj I. 1441

Dve ali tri elegantne in svetle

mesečne sobe

brez kuhinje, primerne za pisarne ali stanovanje, 1381

se takoj oddajo.

Naslov pove upravishstvo »Sl. Naroda«.

Nova hiša

vili podobna, zidana, z opeko krita, ima 4 sobe, 2 štedilni kuhinji, veliko klet, perilno kuhinjo, vodnjak na cev, velik vrt, blizo velike ceste, šole in mesta Maribora, v lepi, ravni, mirni legi, za pensioniste ali rokodelce posebno pripravna, se takoj pod zelo lahkimi plačilnimi pogoji prodaja. — Cena K 8600—. Več pove lastnik Frano Podlipnik Maribor, Tozenšt. 38.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond K 50.461.492.66 — Imenitno odškodnino in kapitalitijo K 123.257.495.77

Po velikosti čruga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Generalno zastopstvo v Ljubljani: Eiger pisarne so v lastni lasti, brez plačila.

v Gosposki ulici št. 12.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili.

Zavaruje posloplja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkrajše. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekt!

Ponehale bodo vse kritike o Tolstovrški slatini Kadilci!

ako jo sedaj poskusite, ko se je posrečilo vrelec moderno urediti, da ne le ne uhaja ogljikova kislina, temveč se je našel in spojil nov, močno ogljikovokisli prtok. Sedaj lahko tekmuje **Tolstovrška slatina** z vsemi najboljšimi kislimi vodami, ker čvrsto muža in ima zelo rezen okus. **Naročite in preizkusite se.** Zaboje s 25 steklenicami velja le 5 kron. Razpošilja se v 3/8 l, 1/2 l in 1 1/2 l steklenicah. Prazne steklenice vseh voda se sprejmejo po najnižji ceni v polnitev. Plakati, analize zdravniških izvedencev in ceniki zastoj in franko. — **Tolstovrške** naročajo odlični zdravniki za se in svoje bolnike ter za cele bolnišnice, ker je sedaj res najboljša zdravilna in namizna osvežujoča mineralna voda. Odlikovana na dveh higienskih razstavah. — **Del čistega dobrih gre v narodno nameno.** — Naroča se pri podjetju **Tolstovrške slatine, pošta Guštanj, Koroško.**

Telefon šte. 16.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Telefon šte. 16. 982

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbno-tehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

Vajenca za sedlarsko obrt

sprejme

1415

Rudolf Švara, sedlar v Komnu, Primorsko.

Stalni krajevni agenti

zmožni nemščine se sprejmejo ali pa nastavijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih srečk v Avstro-Ogrski. Ponudbe pod „**MERKUR**“, Brno, Neugasse Nr. 20. 1197

Zaradi odpotovanja se prodaja popolna

pohišna oprava

med tem spalna soba iz cedrovine in kuhinja. 1433
Slomškova ul. 13, I. nadstr. desno.

ozdravi brez vbrizganja pri gospodih in damah vse bolezni spolov, iztok, kapavico, bolezni v mehurju, kjer drugi pomočki odpovedo.

48 urah **Hernial-Dragee**

Škatlja (100 kom.) K 5.—. 2 škatli za 13 eno zdravljenje. — Izdeluje

Delta' Laboratoire de Produits Chimiques à Paris

Dobiva se pri gen. zalogi za Avstro-Ogrsko:

Lekarna Marienhilf, Budapešta, VI. Liszt Ferenc-tér 20

po povzetju ali ako se znesek pošlje napre.

Potreščine za telovadce

hlače, majice, čevlji, kakor tudi za uniformiranje, srajce, čepice, peresa, kokarde, monogrami, pasovi, vrvce za zürko, sponke, vrvce za trobke in rog, trak za odznake, rokavice za zastavonoše, narodne zastave, trakovi in znaki, vse vedno v zalogi

v modni in športni trgovini za gospode

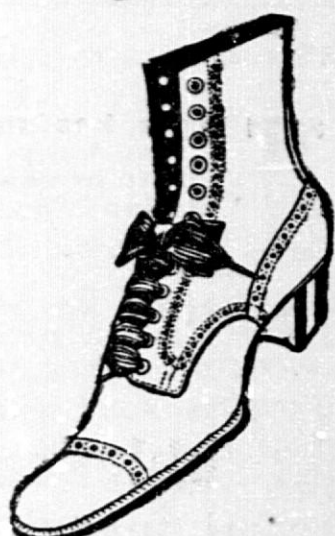
P. Magdić, Ljubljana,

nasproti glavne pošte.

1230

Anglo zaloga čevljev, Anton Novak, Ljubljana,

Selenburgova ulica šte. 7 — zraven tvrde Magdić.

1190

K 12.50 za dame in gospode **K 16.50**

Krasne oblike, trpežno blago, nizke cene.

Moderno zidana

hiša

s tremi lepimi stanovanji s kopeljo in obsežnim vrtom, se ugodno preda na Poti v Rožno dolino 42.

Sanatorij

„Mirni dom“

p. Gornja Kungota pri Mariboru.

Zdravilišče za živčne in notranje bolezni, individualnim zdravljenjem, izvrstno oskrbo in zmernimi cenami. Medicinalne kopeli. — Lastnik in šef zdravnik dr. Fran Čeh. 1334

Zlata kolajna na Dunaju 1912.

Zivčno slabostnim možem

1241 takojšnja povrnitev oslabilih moči, preizkušeno sredstvo, ki ne pušča škodljivih posledic

Tablete Evaton.

Poizkušnja K 4-20, 1/2 kartona K 10, 1/4 karton K 18. Samo pristne tablete Evaton imajo zanesljiv učinek. Zato ponaredbe odločno zavračate in zahtevajte zbirko zdravniških izvidov. Tablete Evaton se dobivajo po vseh lekarnah, kjer ne, se obrnite na Markus-Apotheke na Dunaju 3/1

Radioaktivno termalno kopališče Toplice na Kranjskem

Sezija od 1. maja do 1. oktobra.

Postaja, dolenske železnice Straža-Toplice. Akratov vrelec 38°C., ki daje vsak dan čez 30.000 hl radioaktivne termalne vode. Zdravljenje s pitjem in kopanjem, izredno uspešno proti putiki, revmi, neuralgiji (trganju), ženskim boleznim in drugim. Velika kopališča, posebne in **močvirne kopeli**. Elektroterapija in masaža. Ravnateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka. Zdravo podnebje. Gozdna okolica. Bogato opremljene sobe. Izborne in cene restavracije. Prospekte in pojasnila daje brezplačno **kopališka uprava**. 1178

Radi prevelike zaloge blaga 20% popusta na vse pomladne najnovejše damske kostume, krila, bluze kakor tudi obleke in površnike za gospode in dečke najmodernejšega kroja. — Potreba točna in solidna. Našim odjemalcem popustimo še 20% radi opustitve reklame na tramvaju.

Angleško skladišče oblek
O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5.

Trgovski sotrudnik

1453

mešane stroke želi premeniti službo v kako večjo mešano trgovino na deželi. Gre tudi kot vodja filijalke. Prijazne ponudbe pod „**Vesten**“, poštno lezece, glavna pošta Ljubljana

Syrup Sarsaparillae **Capsici compos.**
Čistilo krvi. Stekl. K 3-60 in 7-50.

Liniment s sidrom **Capsici compos.**
Nadomestilo za Pain-Expeller s sidrom. Količinske ublažujoče sredstvo za vrganje pri prehladu, revmatizmu, protinu itd. itd. Steklenica K 1-40, 1-40, 2-—.

Železnato beljakovinska tinktura s sidrom.
Za malokrvnost in bledico. Steklenica K 1-40. Steklenica K 1-40.

Dobiva se po lekarnah ali po naravnosti od **Dr. RICHTERJEVE** lekarni „Pri zlatem levu“, Praga I. Elisabethova ulica 5.

Zdravilišče

Gleichenberg

Stajersko

Neprekosljive vrednosti pri vseh boleznih sopil. Svetovnoslavni zdravilni vrlici (Emin vrelec, Konstantinov vrelec). — Pojasnila in prospekte pri zdraviliški komisiji v Gleichenbergu. 1127

PI 39/13-8, PI 41/13-7.

1462

Dražbeni oklic.

Prodalo se bode po javni dražbi dne:

25. aprila 1913 na Predovičevem Seju št. 13/45,
23. aprila 1913 v Ljubljani na Grajski planoti št. 1 na Grajskem dvorišču, vsakekrat ob 9. uri dopoldne:

Sobna in kuhinjska oprava, obleka, perilo, šivalni stroj in dragocenosti. **C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, odd. I.,** dne 15. aprila 1913.

Ljubljana,
Marije Ter.
cesta št. 11
(Kolizej):

Fr. Kapus

Ljubljana,
Marije Ter.
cesta št. 11
(Kolizej):

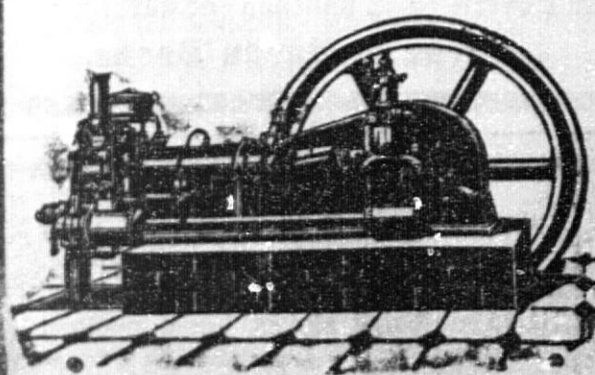
Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Zaloga spalnih ter jedilnih sob
v različnih najpovejših slogih.
Vsakovrstno drago pohištvo.
Priznane solidno blago
ter najnižje cene.
Zajamčeno trpežni izdelki.

Otemane, divani in žimnice
različne kakovosti.
Velika izbira 3408
otroških vozičkov,
vsakovrstnih slik, ogledal itd.

Svetovno znani! Originalni motorji „Otto“

3497

za bencin, benca, petrolin, surovo olje, sesalni plin, svetilni plin i. t. d. Motorji za surovo olje „sistem Diesel“. Bencinske lokomobile. Najmodernejša konstrukcija. Največja tvornost! Najvarčnejši obrat! Doslej prodanih čez 115.000 motorjev z 1,175.000 konjsk. silami. Specialni prospekt 541 gratis.

Langen & Wolf, Dunaj X., Laxenburgerstr. 53. st.
Zastopstvo Heckl & Pohl, Trst, Via Torre Bianca 10.

Ure, verižice, uhani,
prstani, obeski, za-
pestnice itd. itd.

Edina zaloga ur z
lastno znamko

„Tup“

Najcenejša birnanska darila!

Najstarejša
domaća tvrdka
Lud. Černe
juvelir in trgovec
Ljubljana, Welltova ul. 3.
v Goniki zastoj.